

SOTILASAIKAKAUSLEHTI

02/2024

UPSEERILIITTO.FI

Eurooppaa puolustavat EU ja NATO

Euroopan puolustusunioni vahvistuu > [Sivu 24](#)

UPSEERILIITTO

TOIMITUS

Julkaisija

Upseeriliitto ry
www.upseeriliitto.fi

Vastaava päätoimittaja

Martti Lehto
puh. 040 525 6630
lehto.martti@kolumbus.fi

Toimitussihteeri, lehden taitto

Marko Varama
puh. 040 844 8255
varama@upseeriliitto.fi

Toimittajat

2. pääkirjoitus – Ville Viita
Historia – Ohto Manninen
Polttopiste – J-A Puistola
Sotatekniikka – Jyri Kosola

Toimituksen osoite

Laivastokatu 1 B, 00160 Helsinki

Ilmoitustilan myynti

Juha Halminen
puh. 050 592 2722
Hämeentie 7, 30100 Forssa
juha.halminen@mediaosasto.fi

Tilaushinnat

Vuosikerta 6 numeroa) 40 euroa.
Irtonumerot 8 euroa +
postimaksu.
Osoitteenmuutokset ja tilaukset:
Toimituksen sihteeri Erja Elopuro
puh. 040 537 1799
elopuro@upseeriliitto.fi

Aikakausmedia ry:n jäsen
ISSN 0038-1675

Kansikuva: Suomalaiset
rannikkojääkärit nousevat
maihin ruotsalaisesta veneestä
Tovikissa Norjassa Naton Nordic
Response 24 -harjoituksessa.
Kuva: Nato Photo

99. vuosikerta
Numero 1014

AO-Paino 2024

SOTILASAIKAKAUSLEHTI 02/2024

> SISÄLTÖ

PÄÄKIRJOITUKSET

Printti pitää pintansa > S. 5

Martti Lehto, päätoimittaja

Soldiers are needed, but why do they leave the service > S. 7

Ville Viita, puheenjohtaja

EDUNVALVONTA

Komentorakenteen palkat sovittiin > S. 9

Naton komentorakenteen palkoista ja työajoista syntyi sopimus.

Valvonta- vai sotilasoperaatio? > S. 12

Kansainvälisen avunannon soveltaminen Naton ra-tehtävissä.

Miten kävi, kun JSA-palkkaus syrjäytti A-palkat > S. 14

Rikkaampana takaisin Nato-tehtävästä > S. 16

Terveisiä Nato-harjoituksesta > S. 18

KOLUMNIT

Ei itämerellinen, ei arktinen – vaan molempia > S. 19

Antti Pihlajamaa, majuri, VM, vierailleva tutkija/UPI-FIIA.

HENKILO

Tiedustelun moniottelijasta tuli inspiroiva puhuja > S. 22

Toimittaja Laura Halminen teki Martti J. Karin kirjan valmiiksi.

PALSTAT

Kirjat > S. 23

- Laura Halminen: Martti J. Kari – Käsikirjoitukset eivät pala.

Oskari > S. 49

Polttopiste > S. 50

Lento vapauteen.

Historia > S. 52

Tankki Viipurin kadulla 1944.

Sotatekniikka > S. 54

Suomalaisen sotataidon teknologiapohja.

Jäsenuutisia > S. 59

TEEMA: NATO JA KANSAINVÄLISYYS

> ARTIKKELIT

Euroopan unionin puolustus vahvistuu

Maaliskuussa 2024 julkaistiin EU:n ensimmäinen puolustusteollinen strategia (EDIS).

> s. 24

Lisävoimaa saadaan tarvittaessa nopeasti

Puolustusyhteistyösopimus DCA Suomen ja Yhdysvaltain välillä

> s. 30

Venäjän tiedustelu suuntautuu aktiivisesti Suomeen

Tiedustelu kohdistuu länsimaiden turvallisuuspolitiikkaan.

> s.38

TikTok

Kiinan kyber- ja infosota länttä vastaan.

> s.44

WE ARMOR IT.™

Letters. Words. Codes. Coordinates. Orders.

Every moment vital information is transmitted around us and at risk. Enter MilDef. We create rugged IT solutions for the harshest conditions and most challenging environments, which prevent your information from being interrupted, intercepted or disrupted.

Put simply; we armor your IT, when and where the stakes are the highest.

Martti Lehto, eversti, ST

Printti pitää pintansa

Upseeriliiton jäseniltä kartoitettiin mielipiteitä liiton viestinnästä helmikuun aikana tehdyllä jäsentutkimuksella. Sotilasaikakauslehteen liittyviä kysymyksiä oli kyselyssä kattavasti. Vastauksia saatiin yli 1500 ja vastanneet edustivat hyvin jäsenkuntaamme nuorimmista upseereista eläkkeellä oleviin evp-jäseniin asti. Kiitokset kaikille kyselyyn vastanneille.

Jäsenetuihin kuuluvaa Sotilasaikakauslehteä halutaan lukea painettuna. Vastaaajista 91,9 prosenttia vastasi lukevansa fyysistä lehteä. Vain sähköisenä e-lehtenä lukevia oli 0,9 prosenttia. Molempia versioita vastanneista luki 3,4 prosenttia.

Painettujen lehtien suosiota on tutkittu muualakin. Painetun lehden konkreettisuus ja fyysinen olomuoto koetaan miellyttäväksi etenkin tietyn aihealueen aikakauslehtien lukijoiden mielestä. Paperisen ja kotiin kannetun lehden lukeminen antaa myös kaivattua vastapainoa sähköisessä ympäristössä työskentelyyn eikä sinertävä taustavalo rasita silmiä.

Sotilasaikakauslehden nykyiseen rakenteeseen ja sisältöön oltiin varsin tyytyväisiä kaikissa ikäryhmissä. Artikkelien määrää ja pituutta lehdessä pidettiin hyvänä. Kuvitusta ja grafiikkaa oli myös sopivasti. Artikkelien aiheet koettiin kiinnostaviksi ja yleistietoa lisääviksi tai kiinnostaviksi ja ammatillisesti hyödyllisiksi.

Edunvalvonnan ajankohtaiset jutut ja turvallisuuspolitiikkaan, tekniikkaan ja kansainväli-

seen toimintaan liittyvät artikkelit ovat erityisen tärkeitä aiheita.

Eri palstojen kiinnostus oli tasaista. Edunvalvontaan liittyvät jutut koetaan palveluksessa olevien keskuudessa tärkeiksi ja eläkeiässä olevia kiinnostavat enemmän yleisluontoisemmat artikkelit.

Kaikki lehden palstat koettiin valtaosin kiinnostaviksi. Päätoimittajan ja puheenjohtajan pääkirjoituksia pidettiin sisällöltään ajankohtaisina.

Kyselyn vapaa sana -palautteissa oli tietysti enemmän hajontaa ja vastausten ääripäät kumoavat käytännössä toisensa. Jonkun palstan voisi ”lopettaa kokonaan” tai vastaavasti juuri samaa palstaa pidettiin lehden ”parhaimpana antina”.

Nykyinen linja, jossa pyritään teemoittamaan numero johonkin aiheeseen ja silti antamaan kaikille jotakin kiinnostavaa on oikea.

Viimeisimpään lehden ilmeen ja rakenteen uudistamiseen oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä. Edunvalvonnan kirjoituksia pidettiin kiinnostavina, tosin jotkut vastanneista kaipasivat ”Keltaisia sivuja” takaisin. Useimpien mielestä uudistus kuitenkin toi Sotilasaikakauslehden tähän päivään ja mielenkiintoisemmaksi lukea.

Toimitus voi ilolla todeta, että suuria muutoksia ei ole jäsentemme - lukijoidemme - mielestä tarpeen välittömästi tehdä. Toimituksellisen työn, lehden kuvituksen ja grafiikan kehittämisen on silti jatkuvaa eikä täysin virheetöntä lehteä ole vielä kukaan painettu. ■

Millog

TOIMINTASI TURVAAJA.

Varmaa toimintaa kaluston koko elinjaksolle.

MILLOG.FI

f in | @Millog

Ville Viita, everstilutnantti

Soldiers are needed, but why do they leave the service

Russian threat is growing in Europe. Personnel is a strategic matter for NATO. Work must be done for the well-being and capability of the personnel in all NATO countries.

Outflow of soldiers was brought up in the 18.3.2024 published *Politico's* article "Europe's Soldiers keep quitting, just when NATO needs them". Soldiers' salaries are being raised in many countries. The problem is also conditions of employment, which are not very attractive. Constant overtime, being away from home for months and missing recovery periods are soldiers' everyday life.

The same themes were discussed at the Nordic Officers Alliance (NOA) presidents' meeting in Brussels. Many soldiers leave the service after 3–10 years. In Denmark, personnel programs have been made to improve retention factors. However, no help has been received from them. Raising the salary level seems to be the solution to the outflow. In Norway, the problem is the pension reform. The Swedish Armed Forces want to be increased quickly, but there is a shortage of personnel.

Cooperation between the Nordic countries will increase. We are now all members of NATO and it is easy for us to work together. After the discussions, we published the following statement:

The Presidents agreed on three important points.

1. *The need for cooperation among the Nordic countries will increase in the coming years, and we expect our governments to continue this cooperation for the coming years.*

2. *Furthermore, we agreed upon the need to strengthen all our countries and our collective defense forces.*
3. *And at last, we are all concerned about personnel situations in the defense forces in our countries, and especially the lacking ability to retain personnel in service. In this perspective it is also needed to discuss salary issues.*

Since NATO is not stronger than the weakest link in the chain, these issues must also be addressed by our governments.

In Finland, the wider outflow of officers is not yet a problem. However, we have to be prepared for changes. We still have a constant shortage in number of personnel. The service time and terms need to be developed. Soldiers' working time and recovery must be in balance. There have also been challenges in the recruitment of the general staff officer course.

It is clear that we need "carrots" for the career of general staff officers – simply reforming the content of the degree is not enough.

The employment conditions of NATO's command structure are not yet at a sufficient level. Finland should develop compensation for family, spouse and travel expenses. The first tasks of the NATO force structure are military operations. The salary should be encouraging.

"THE ISSUE IS NOT RECRUITING BUT RETENTION, WE NEED TO RETAIN ALSO FAMILIES."

ADMIRAL LISA FRANCHETTI,
THE U.S. NAVY'S CHIEF OF NAVAL OPERATIONS

Kasvu Suomessa jatkuu vahvana

Jo yli 75 vuoden ajan Suomi on ollut Saabille yksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista, ja käytössä olevien tuotteiden kirjo on tänäkin päivänä laaja; ohjuksista, aseista, tutkista ja johtamisjärjestelmistä aina edistyneisiin koulutussimulaattoreihin.

Suomen merivoimien tekemien isojen tilauksien ja suuren maailmanlaajuisen tilauskannan ansiosta olemme kasvaneet voimakkaasti, ja meillä on jatkuva tarve rekrytoida osaavaa henkilöstöä maissa, joissa meillä on merkittävää toimintaa. Strategiamme on toimia "maailmanlaajuisesti, mutta paikallisesti" ja laajentaa tutkimus- ja kehitystyötä maihin, joissa on korkea teknologisen osaamisen taso. Siksi Suomi on yksi maista, joihin jatkossa keskitämme investointejamme ja kasvuamme.

[Lue lisää osoitteessa www.saab.fi](http://www.saab.fi)

Komentorakenteen palkat sovittiin

Nato Komentorakenteen palkoista ja työajoista syntyi sopimus

Neuvottelut Naton komentorakenteen palkkauksesta aloitettiin joulukuussa 2022. Sopimus allekirjoitettiin 20. helmikuuta 2024.

NEUVOTTELUJA ALOITETTAESSA kokonaisuus jaettiin kahteen linjaan. Toisessa sovittiin neuvoteltavan komentorakenteen palkkauksesta ja toisessa muista palvelussuhteen ehoista.

Molemmissa sopimuspöydissä oli yhteinen tavoite: rakentaa kannustava ja oikeudenmukainen järjestelmä, joka mahdollistaa henkilöstön rekrytoinnin uusiin ja mielenkiintoisiin tehtäviin.

Aluksi sovittiin, että Nato-palkkaukseen rakennetaan oma virkaehtosopimus. Näin sopimuskokonaisuuden kehittäminen olisi tulevaisuudessa irti kotimaan eri palkkausjärjestelmistä ja helpommin hallittavissa.

VAIKEAMPAA OLI SOPIA palkkausjärjestelmän perusrakenteesta. Ainoana vaihtoehtona neuvottelupöytään saatiin kokonaispalkkausratkaisu, jossa sotilasarvon mukainen peruspalkka kattaisi myös haittatyökorvaukset.

Kokonaispalkkausratkaisu ei yksinkertaisuudessaan ollut työntekijäpuolelle mieleen. Pelättiin, että työajanhallinnassa tulee ylitsepääsemättömiä ongelmia ja suomalaiset virkamiehet ajautuvat tilanteisiin, joissa työmäärä ei ole hallittavissa.

Oli myös huomattavan vaikea luopua tutuista erityiskorvauksista.

Kun kokemusta Nato-tehtävistä alkoi kertyä, tarjottu kokonaispalkkaus alkoi tuntua toimivalta. Kun vertailtiin komentorakenteessa työskentelevien toteutuneita ansioita (tuttuun lisäjärjestelmään perustuvia) tarjottuun kokonaispalkkaan, voitiin havaita, että uusi malli olisi edullisempi.

KOKONAISANSIOTASO oli hyväksyttävissä, mutta ongelmaksi jäi työajan seuranta sekä toimintamallit tilanteissa, joissa tuntikertymät kasaantuvat kohtuuttomiksi.

Saatiin sovittua, että työaika seurataan aidosti ja Naton 38 viikkotyötunnin direktiiviä noudatetaan. Poikkeaviin tuntikertymiin puututaan niiden ilmettyä ja viikkotyöaika tasoitetaan Naton ohjeistuksen mukaisesti kahden kuukauden kuluessa.

Lisäksi sovittiin myös sopimuskokonaisuuden jatkokehityksestä.

SOPIMATTA JÄIVÄT muut palvelussuhteen ehdot. Neuvotteluihin ei päästy ja valtionvarainministeriö teki asiasta omat ratkaisunsa puolustusministeriön ja Pääesikunnan esitysten perusteella.

KARI NOUSIAINEN
Neuvottelupäällikkö

Nato-tehtäväluokitus Kokonaispalkkaus

OF-2 (kapteeni).....	6072,77 euroa
OF-3 (majuri).....	6567,94 euroa
OF-4 (everstiluutnantti).....	7069,56 euroa
OF-5 (eversti).....	8091,02 euroa

Tehtävänkuvaukseen kirjatussa Leadership position (LS) -tehtävässä maksetaan lisää 300 euroa kuukaudessa OF-3 ja OF-4 tehtävätasoilla.

Nato-palvelussuhteen ehdot

- Valmistelumatka (virkamiehelle)
- Irtaimiston muuttohuolinta (lähtiessä ja palatessa)
- Muuttomatka / perhe (lähtiessä ja palatessa)
- Ulkomaanpäiväraha (jos perhe mukana kerroin 1,25)
- Asumiskulut (vuokra, sähkö, kaasu, vesi, ym. kulut)
- Alaikäisten lasten koulukorvaukset
- Kielioinnit (virkamiehelle)
- Tapaamismatkat (max 20 kertaa ja 12 000 €/vuosi)
- Virkamatkat
- Vastavuoroisuusraha 250 € / vuosi

> KUUKAUDEN KUVA

Puolustusvoimain komentajan lippu uusiin käsiin

KENRAALI TIMO KIVINEN luovutti komentajan lipun Puolustusvoimain komentajana 1. huhtikuuta aloittaneelle kenraali **Janne Jaakkolalle**.

KUVA: VESA MOILANEN / LEHTIKUVA

Valvonta- vai sotilasoperaatio?

Nato Kansainvälisen avunannon soveltaminen Naton rauhan ajan tehtävissä.

Suomi lähettää osastot ilmaan ja merelle. Ilmavoimien operaatio Romaniassa ja Merivoimien operaatio Itämerellä ovat Suomelle ensimmäisiä Naton jäsenenä.

NATO PHOTO

VALTIONEUVOSTON TIEDOTTEESSA

2.2.2024 todetaan, että Air Shielding -toimintaan osallistuvien yksiköiden tehtäviin kuuluvat ilmavalvonnan päivystystoiminta (Air Policing), aseelliset partiolennot Naton integroidun ilma- ja ohjuspuolustuksen johdossa sekä ilman aseistusta toteutettava yhteisoperoinnin harjoittelu ja pelotteen luominen sotilaallisella voimannäytöllä.

Perustavaa laatua oleva kysymys kuuluu: Onko kysymyksessä sotilasoperaatio vai jotain muuta?

KANSAINVÄLISESTÄ AVUNANNOSTA

on sovittu puolustusministeriön johdolla vuonna 2017. Tuolloin emme olleet vielä Natossa. Sopimusta on sovellettu ihan viimeisinä vuosina eri tilanteissa onnistuneesti. Haluaisimme onnistua tälläkin kertaa.

Sopimus kansainvälisen avunannon palvelussuhteen ehtoista on selkeä. Siinä määritellään myös sopimuksen soveltaminen. On sovittu avunannosta ei sotilaallisin keinoin, joka ei edellytä sotilaallisen voiman

Suomi osallistuu Air Shielding -tehtäviin Romaniassa, Bulgariassa sekä Mustallamerellä enintään kahdeksan hävittäjän lento-osastolla ja enintään sadalla henkilöllä 3.6.–31.7.2024.

käyttöä tai aseellista läsnäoloa. Lisäksi on sovittu, mitä on sotavarusteiden tapahtuva aseellisen voiman käyttö tai siihen varautuminen.

UPSEERILIITON NÄKEMYKSEN mukaan Romaniassa aseistetulla hävittäjällä suoritettava ilmatilan valvonta on katsottava sotilaalliseksi operaatioksi.

Valtioneuvoston selonteossa eduskunnalle todetaan, että voimankäyttöön liittyvä päätöksenteko tehdään Naton neuvoston hyväksymien toimivaltuuksien nojalla. Sekä Air Shielding että Naton miinantorjuntaosaston tehtävissä on kyse toiminnasta, johon voi sisältyä sotilaallisten voimakeinojen käyttöä. Tehtävät suoritetaan aseistettuna.

Jos kansainvälisen avunannon päätös koskee erityisen vaativaa ti-

lannetta, valtioneuvoston on ennen päätöksentekoa kuultava eduskuntaa antamalla sille asiasta selonteoko. Eduskunnan kuulemisjärjestys määräytyy avun tosiasiallisen luonteen perusteella (HE 72/2016 vp).

HALLITUKSEN ESITYKSEN mukaan erityisen vaativana tilanteena pidettäisiin esimerkiksi avun antamista, jossa apu sisältäisi sotilaallisten voimakeinojen käyttöä silloin, kun avun toteuttamisen arvioitaisiin toimialueen olosuhteet huomioon ottaen sisältävän merkittäviä riskejä. Sellaisen selonteon valtioneuvosto eduskunnalle antoi.

Hallituksen esityksessä todetaan, että sisällöltään väljää määrettä "erityisen vaativasta tilanteesta" sotilaallisen voimakeinoavun käsittelylle eduskunnan täysistunnossa on tul-

“SOPIMUKSESSA TODETAAN SOTILAALLISEN OPERAATION TARKOITTAVAN SELLAISTA TEHTÄVÄÄ, JOSSA VARAUDUTAAN SOTAVARUSTEIN TAPAHTUVAAN ASEVOIMAN KÄYTTÖÖN.”

kittava ja sovellettava käytännössä laajentavasti perustuslakivaliokunnan edellyttämällä tavalla siten, että eduskunnan vaikutusmahdollisuudet turvataan (PeVL 54/2005 vp, s. 5–6).

PUOLUSTUSMINISTERIÖN johdolla neuvoteltua sopimusta kansainvälisen avunannon palvelussuhteen ehtoista ei sovelleta toisen valtion alueellisen koskemattomuuden valvontaan, ellei kyse ole sotilaallisesta operaatiosta.

Kotimaan sopimuksia noudatetaan siinä tapauksessa, että kyseessä on toisen valtion alueellisen koskemattomuuden valvonta tai asian-

tuntija-, kalusto- tai materiaaliapu.

“Sopimuksessa todetaan sotilaallisen operaation tarkoittavan sellaista tehtävää, jossa varaudutaan sotavarustein tapahtuvaan asevoiman käyttöön.”

On perusteltua olettaa sekä Romanian että Itämeren operaatioiden olevan sotilaallisia, sillä niihin osallistutaan ”kaava-lain” perusteella ja päätökset osallistumisesta on tehty sen prosessin mukaisesti.

PUOLUSTUSMINISTERIÖ järjesti kuulemistilaisuuden 15.2.2023. Tämän jälkeen Upseeriliitto esitti Pääesikunnalle neuvottelupyynnön. Upseeriliitto esitti neuvottelupyynnön

myös puolustusministeriölle maaliskuussa. Mielestämme palvelussuhteen ehtoista ja sovellettavista sopimuksista on neuvoteltava ennen kuin Suomi lähettää joukkoja Naton rauhan ajan toimintoihin.

Sopimukseen on kirjattu, mistä ministeriö voi päättää kuulemismenetelyn jälkeen, ei kuitenkaan koko sopimuksesta. Keskustelua on käyty, neuvottelua ei vielä.

Kansainvälisen avunannon sopimus koskettaa kaikkia sen allekirjoittaneita. Se on hyvä sopimus ja olemme valmiit neuvottelemaan yhdessä.

MIKA YLÖNEN
Edunvalvontapäällikkö

PUOLUSTUSMINIAT

Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen pysyvän miinantorjuntaosaston tehtäviin Itämerellä Suomi osallistuu Katanpää-luokan miinantorjunta-aluksella ja enintään 40 henkilöllä 1.4.–31.5.2024.

Ennen ei ollut paremmin

Miten kävi, kun JSA-palkkaus syrjäytti A-palkkausjärjestelmän

Puolustusvoimien "uudet" palkkausjärjestelmät saivat alkunsa vuonna 2003, upseerien JSA niiden mukana.

UPSEERILIITON LIITTOVALTUUSTO

hyväksyi siirtymisen uuteen JSA (johto, suunnittelu ja asiantuntija) palkkausjärjestelmään tasaaänien jälkeen arvalla. Uudesta järjestelmästä hyötyivät etenkin monet silloiset nuorimmat upseerit. Nykyisin he palvelevat esipuseereina majureina ja everstiluutnantteina sekä yleisesikuntaupseereina aina kenraaleina asti.

KÄYTÄNNÖN KOKEMUS KENTÄLTÄ

majuri **Jussi Keskitalo** (MAASK): "Tuntui siltä, että olenko rikkonut lakia? Näin ajattelin saatuani käteeni ensimmäisen tilinauhani JSA-palkkausjärjestelmästä – niin, siihen aikaan saatiin vielä paperiset tilinauhat.

Valmistuin 84.kadettikurssilta 4.6.2001 ja astuin palvelukseen Savon Prikaatiin, maineikkaaseen jalkaväen koulutuskeskukseen.

Aloitin upseerin urani Jääkäri-kompaniassa opetusupseerina ja löysin itseni pian saapumiserän johtajana. Urankierto Savon Prikaatissa oli kohdallani normaalia huomattavasti nopeampaa, minua seu-

ravaksi vanhemmat upseerit olivat 80.kadettikurssilta valmistuneita.

Jääkärikomppanian varapäällikyyden myötä käsky kävi Utin Jääkäriyrykmentin johtamalle perusyksikön päällikkökurssille kesällä 2003.

Näille opeille tulikin käyttöä huomattavasti nopeammin, kun arvasinkaan kun sain eräänä päivä soiton prikaatin henkilöstöpäälliköltä. Puhelun sisältö selvisi minulle hyvin nopeasti, koska siinä tarjottiin minulle komppanian päällikkyyttä.

Olin aina katsonut varusmiehistä alkaen komppanian päälliköitä ylöspäin ja arvostan heitä suunnattomasti nykyäänkin, mitenkään muuta perusyksikön henkilöstöä väheksymättä. Nyt minulle tarjottiin 1.9.2003 alkaen silloisen 3.Erillisen Autokomppanian päällikkyyttä, virkaikään minulla oli huikeat kaksi vuotta takana. Vastasin tietenkin myöntävästi ja siitä se sitten alkoi.

Ensimmäiset päivät komppanian päällikkönä menivät enemmän ja vähemmän sumussa, vannoutuneena jalkaväkimiehenä kun löysin itseni sotilaskuljettajien ja muiden huollon taistelijoiden koulutuksen "kärkiosaajana".

Sitten itse asiaan eli palkkaukseen. Valmistumisen jälkeen palkkaluokkani oli A19, kalliinpaikallisella 2 ja yhdellä ikälisällä niin kuin kuvassa näkee. Kadetin päivärahan toteutuneena kuukausipalkka oli iso edistysaskel. Mikään ei kuitenkaan samalla valmistanut minua siihen, kun avasin ensimmäisen

palkkakuittini komppanian päällikkönä. JSA-palkkausjärjestelmästä oli toki tiedotettu asian mukaisesti niin meillä kuin muuallakin.

Tuijotin epäuskoisena maksettava määrä kohtaa, joka oli noin tuhat euroa enemmän kuin se mihin olin aiemmin tottunut. Seuraavaksi tarkistin, että kyseessä on minun palkkakuittini, etten ole vahingossa avannut jonkun minua huomattavasti vanhemman ja kokeneemman upseerin palkkakuittia. Onko tämä laillista ja olenko minä mennyt rikkomaa lakia, tuumin seuraavaksi.

Lopulta tämä oli uskottava, mutta tulen lopun elämäni muistamaan sen epäuskon, ilon ja hämmennyksen, jonka JSA-palkkausjärjestelmään siirtyminen ja komppanian päällikkyys samana päivämääränä kohdallani aiheuttivat."

PARHAAT KOROTUKSET

tulivat nuorille päälliköille. Merkittävimmät palkankorotukset osuivat A-palkkaluokista JSA-palkkausjärjestelmään siirryttäessä A19-palkkaluokassa palvelleille yliluutnantteille, jotka olivat jo päässeet vaativiin yksikön päällikön tehtäviin asti, kuten Jussi Keskitalon kertomus osoittaa.

Vanhassa A-palkkausjärjestelmässä palkkaus perustui lukumäärältään rajattuihin A-palkkaluokkiin, joita oli kunkin hallintoyksikön käytössä vain niille jaettu määrä.

Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että päästessään yksikön päällikök-

si yliluutnantti sai samaa palkkaa kuin varapäällikkönä ollessaan, ja palkankorotuksen toi vasta useimmiten kapteenin sotilasarvossa – mutta ei välttämättä välittömästi ylennyksen jälkeen – saatuaan A20-palkkaluokan.

Kun uudessa JSA-palkkausjärjestelmässä yksikön päällikkö oli – ja on edelleen – arvotettu suhteellisen hyvin palkattuun JSA12-vaativuusluokkaan, saivat A19-palkkaluokissa palvelleet yliluutnantit suhteessa korkeimmat palkankorotukset uuteen järjestelmään siirtäessä. Artikkelin toinen kirjoittaja oli jo ehtinyt tienata A20-palkkaluokansa kapteenin sotilasarvossa naapuriyksikön päällikkönä, ja

Uusi palkkausjärjestelmä nosti noin 2000 upseerin palkkaa, vain alle 300 jäi takuupalkalle. Yhdenkään upseerin palkka ei laskenut.

sai silti kohtuullisen suurelta tuntuvan palkankorotuksen JSA12-vaativuusluokkaan.

Nyt, poliittisten lakkojen aikakaudella paljon parjattu ammattiyhdistysliikkeemme on siis aikanaan saanut todella paljon hyvää aikaan eräänä ajan hetkenä.

Keskitalon Jussin ”lakia rikkoanut” palkankorotus oli suuruusluokana yli 50 prosenttiyksikön suuruinen. Nykypäivän virkaehtosopi-

musneuvotteluissa voimmekin vain haaveilla kyseisen suuruisista korotuksista.

Kiitokset saavutuksesta kuuluvat ainakin palkkausjärjestelmäneuvotteluihin 2002–2003 osallistuneelle silloiselle Upseeriliiton puheenjohtajalle **Pekka Kourille** esikuntineen.

TERO PYNNÖNEN
Puolustusvoimien päluottamusmies
JUSSI KESKITALO
Koulutussektorin johtaja, MAASK

Palkka

A 19
1760,23 euroa

JSA 12 (Henki 22 %)
2806,40 euroa

A-palkkausluokkien peruspalkan, kalliipaikanlisän sekä ikälisien yhteismäärä 1.3.2003 alkaen

II Kalleuryhmä

	0	1	2	3	4	5
A16	1463,76	1536,95	1613,60	1694,40	1779,74	1869,72
A17	1522,73	1598,87	1678,61	1762,75	1851,20	1944,07
A18	1596,41	1675,23	1758,04	1844,04	1933,20	2025,79
A19	1676,41	1760,23	1848,24	1940,65	2027,98	2096,96
A20	1763,78	1851,97	1944,57	2041,80	2133,68	2206,36
A21	1865,26	1979,52	2078,50	2182,43	2280,64	2360,46
A22	2089,19	2193,65	2303,33	2418,50	2527,33	2615,79
A23	2199,68	2309,66	2425,14	2546,40	2660,99	2754,12
A24	2358,63	2478,56	2600,39	2730,41	2853,98	2953,14
A25	2643,74	2670,93	2804,48	2944,70	3077,21	3184,91
A26	2791,81	2931,40	3077,97	3231,87	3377,30	3485,51
A27	3086,72	3241,06	3403,11	3573,27	3734,07	3864,76
A28	3408,92	3579,37	3758,34	3946,26	4123,84	4268,17
A29	3759,59	3947,57	4144,95	4352,20	4548,06	4707,23
A30	4145,81	4353,10	4570,76	4799,30	5015,27	5190,80
A31	4591,17	4820,73	5061,77	5314,85	5554,03	5748,42
A32	5081,94	5336,04	5602,84	5882,98	6147,71	6362,88
A33	5625,55	5906,83	6202,17	6512,28	6805,33	7043,52
A34	5987,52	6286,00	6601,26	6931,31	7243,22	7496,73
A35	6227,42	6556,79	7006,73	7472,07	8017,31	8297,82
A36	7326,59	7692,92	8077,57	8481,45	8863,12	9173,33

JOHTO-, SUUNNITTELU- JA ASIANTUNTIJATEHTÄVÄT

VAATI-LKA	VAATI	HENKI 0%	HENKI 7%	HENKI 12%	HENKI 17%	HENKI 22%	HENKI 27%	HENKI 32%	HENKI 37%
		0-1-9	2-0-2-6	2-7-3-0	3-1-3-4	3-5-3-8	3-9-4-2	4-3-4-6	4-7-5-0
1	1100	1100,00	1177,00	1232,00	1287,00	1342,00	1397,00	1452,00	1507,00
2	1135	1135,00	1214,45	1271,20	1327,95	1384,70	1441,45	1498,20	1554,95
3	1170	1170,00	1251,90	1310,40	1368,90	1427,40	1485,90	1544,40	1602,90
4	1230	1230,00	1316,10	1377,80	1439,10	1500,60	1562,10	1623,60	1685,10
5	1300	1300,00	1391,00	1456,00	1521,00	1586,00	1651,00	1716,00	1781,00
6	1370	1370,00	1465,90	1534,40	1602,90	1671,40	1739,90	1808,40	1876,90
7	1445	1445,00	1546,15	1618,40	1690,65	1762,90	1835,15	1907,40	1979,65
8	1550	1550,00	1658,50	1736,00	1813,50	1891,00	1968,50	2046,00	2123,50
9	1675	1675,00	1792,25	1876,00	1959,75	2043,50	2127,25	2211,00	2294,75
10	1840	1840,00	1968,80	2060,80	2152,80	2244,80	2336,80	2428,80	2520,80
11	2020	2020,00	2161,40	2262,40	2363,40	2464,40	2565,40	2666,40	2767,40
12	2300	2300,00	2461,00	2576,00	2691,00	2806,00	2921,00	3036,00	3151,00
13	2550	2550,00	2728,50	2856,00	2983,50	3111,00	3238,50	3366,00	3493,50
14	2740	2740,00	2931,80	3068,80	3205,80	3342,80	3479,80	3616,80	3753,80
15	2995	2995,00	3204,65	3354,40	3504,15	3653,90	3803,65	3953,40	4103,15
16	3245	3245,00	3472,15	3634,40	3796,65	3958,90	4121,15	4283,40	4445,65
17	3550	3550,00	3809,20	3987,20	4165,20	4343,20	4521,20	4699,20	4877,20
18	3905	3905,00	4178,35	4373,60	4568,85	4764,10	4959,35	5154,60	5349,85

Rikkaamana takaisin Nato-tehtävästä

Jyrkösen perhe lähti everstiluutnantti-isän työn perässä Ramsteinin lentotukikohtaan syksyllä 2021. He eivät osanneet arvatakaan, miten elämä rikastuttavaksi kokemukseksi isän kahden vuoden Nato-pesti koituisi koko perheelle.

SAKSAAN LÄHTIVÄT isä Pekka, äiti Sanna, tytär Aino ja poika Niilo. Ramstein Air Base on USA:n suuri sotilastukikohta Rheinland-Pfalzissa Saksassa.

—Kieltämättä alussa kävi mielessä, että mitä mä oikein olen perheelleni mennyt tekemään ja minne mä olen heidät tuonut. Huoli hälveni huomattavasti, miten nopeasti erityisesti lapset sopeutuivat.

UPSEERILIITTO ON ESITTÄNYT palvelussuhteen ehtoihin parannuksia erityisesti mukaan lähtevän perheen ja puolison asemaan. Puoliso voi joutua irtisanoutumaan työstään eikä hän välttämättä työllisty kohdemaassa.

Suomalaisia upseereja rekrytoitaessa Naton komentorakenteen tehtäviin ratkaisevinta voikin olla se, mitä mieltä puoliso on lähtöpäätöksestä.

—Jos vaimoni olisi suhtautunut ehdottoman kielteisesti, en olisi ilmoittanut työnantajalle olevani vapaaehtoinen, Ilmavoimissa palveleva **Pekka Jyrkönen** myöntää.

—Lähtöpäätös ei juurikaan vaatinut pureskelua, vaan koko perhe oli sitä mieltä, että ehdottomasti lähdetään mukaan, vaimo **Sanna Jyrkönen** sanoo.

—Aluksi tuntui aika oudolta, mutta olin myös iloinen, kertoo nyt 12-vuotias tytär **Aino Jyrkönen**.

Vinkkinä työnantajalle, että jos isää kysellään Nato-tehtävään toisenkin kerran, tyttärestä lähtö ei jää kiinni.

—Mä todellakin haluaisin lähteä uudelleen, sanoo Aino, joka oppi englannin amerikkalaisessa koulussa niin hyvin, että käy nyt veljensä laila koulua englannin kielellä.

Jyrkösten kanssa jutellessa ei jää epäselväksi, etteikö yhteinen kokemus olisi ollut erittäin myönteinen kaikille perheenjäsenille.

Heidän kokemuksiaan ei saisi rahallakaan – kaikkea ei mitata euroissa.

NATO-TEHTÄVIIN LÄHTEVÄN palkkauksen on silti oltava kannustava. Perhe eli isän palkalla, mutta jo lähtöpäätöstä tehdessä sovittiin tulojen jakamisesta.

—Suomesta lähtiessä irtisanouduin fysioterapeutin työstäni. Minulla ei ollut tuloja ja eläke jäi niiltä vuosilta kertymättä. Suomeen palatessa hakeuduin uuteen työpaikkaan. Jo lähdön hetkellä kannattaa miettiä myös Suomeen paluuta, Sanna Jyrkönen neuvoo.

Euroja arvokkaampia ovat kohentunut kielitaito, kansainvälisen ilmapiiirin kokemus ja ihmiset eri kulttuureista. Porukoihin pääsi mukaan hel-

Naton *Stronger together* -slogan konkretisoitui yhteisöllisyydessä ja monikulttuurisuudessa. Jyrköset olivat ainoat suomalaiset, joten Perhepäivän järjestelyissä tarvittiin koko perheen panosta.

—Tuore ruisleipä, hernekeitto, salmiakki, salmari ja Finlandia vodka saivat kaikilta maistamaan uskaltaneilta kehuja, kertovat Niilo, Aino, Sanna ja Pekka Jyrkönen.

posti ja lapset ystävystyivät nopeasti. –Kaksi kaveriani tulee kesällä meille Jyväskylään. Haluan näyttää heille järvet, sillä toisin kuin Saksassa, Suomen järvissä saa uida ilmaiseksi, Aino kertoo.

Jos sujui perheen ulkomaankemus yllättävän hyvin, työrintamalla turvallisuustilanteen kiristymisen aiheutti täysin toisenlaisia myllerryksiä.

Ensin alkoi logistinen operaatio Afganistanin tyhjennysoperaatiota varten. Ramstein toimi ilmasillan välitappina yli 100 000 afgaanille, joista tukikohdassa asui samanlaisesti enimmillään jopa 25 000.

Puolen vuoden päästä Venäjä hyökkäsi Ukrainaan.

–Nato-harjoituksista on kaikilla kokemusta, mutta nyt ei oltukaan enää harjoituksessa. Tilanne moti-

voi antamaan kaikkensa ja kansallisuudesta riippumatta osallistuminen koettiin kunniatehtävänä.

NAPINAA EI KUULUNUT työpäivien pidentymisestä, mutta toki väsymys alkoi lopulta näkyä. Keskusteluissa esimiehet ymmärsivät, että tarvitaan lisää palautumisaikaa. Vaapaapäivien mahdollistamiseksi esikuntaa alettiin vahvistaa myös Naton joukkorakenteen henkilöstöllä. –Henki oli aina hyvä ja työn imu kova. Ammatillisesti vuodet olivat äärimmäisen mielenkiintoiset ja arvokkaat, Pekka sanoo.

NATON KOMENTORAKENTEeseen töihin lähtevän ja työnantajan on muistettava, että normaaliolojen tehtävä voi yhtäkkiä muuttua radikaalisti. Erilaiset tilanteet on aistit-

tava herkästi ja riskit tiedostettava. –Keskinäisen luottamuksen on pidettävä ja keskustelujen oltava läpinäkyviä. On erittäin hyvä, että sopimusta palkoista ja työajoista kehitetään matkan varrella, kun Naton komentorakenteisiin lähtee lisää suomalaisia ja rakenteen esikuntien erityispiirteitä aletaan paremmin tunnistaa.

SOPIMISEN VARAA on löydyttävä myös tehtäviä täytettäessä. –Jos ainut keino on pakottaa, loppuvat pian pakotettavat. Se ei ole kestävää työnantajallekaan, tällä hetkellä Hävittäjälentolaivue 41 komentajana työskentelevä Pekka Jyrkönen muistuttaa.

ESSI LINDQVIST
Viestintäpäällikkö

Koti löytyi 1300-luvulla perustetusta pikkukylästä. –Kasvoimme siellä perheenä yhteen. Kaikki tuntui uudelta ja ainutlaatuiselta. Viikonloppuisin pääsi turismoodiin tutustumalla viehättävän seudun luontoon ja historiaan. Alpeille ja Euroopan suurkaupunkeihin pääsi muutaman tunnin matkustamisella.

Suomen jättäessä jäsenhakemuksensa Nato-oluen lanseerauksesta tuli iso puheenaihe, jota käsiteltiin myös komentajan aamukatsauksen Stratcom-osuudessa. –Täysjäsenyyden varmistuttua kohotimme Nato-oluet ARICOMissa amerikkalaisen työkaverini kanssa, Pekka Jyrkönen kertoo.

KUVAT: JYRKÖSEN PERHEALBUMI

Terveisiä Nato-harjoituksesta

Nordic Response 24

oli laaja taisteluharjoitus maalla, merellä ja ilmassa. Se kokosi yhteen noin 20 000 sotilasta 13 eri maasta. Se oli osa Naton Steadfast Defender 24 -harjoitussarjaa.

NORDIC RESPONSE 24 oli Puolustusvoimien vuoden tärkein kansainvälinen harjoitus. Siinä kehitettiin Puolustusvoimien kykyä osallistua Naton johtamiin yhteisoperaatioihin pohjoisella alueella yhdessä liittolaisten kanssa.

Lapissa kaikki on toisin. Etäisyydet ovat todella pitkiä ja kiinteää infrastruktuuria on paljon vähemmän kuin etelässä. Harjoitukseen oli keskitetty taistelijoita useasta eri Nato-maasta. Se oli melkoinen liittouman voimannäyttö.

NATON PELOTE on aivan eri mitta- luokkaa kuin perinteinen kansallinen pidäke. Pelotteen muodostamisen kanssa yhtä tärkeää on liittolaisten välinen koheesio. Tätä

–Olin yhdeksän päivää harjoituksen viestintätehtävissä. Sain samalla erinomaisen mahdollisuuden kiertää harjoitusjoukoissa ja tavata Nato-liittolaismaiden upseereita.

korostetaan viestinnässä, mutta se on ennen kaikkea yhteensopivuutta ja käytännön tekoja.

Nato-liittolaisten välinen yhteistoiminta harjoituksessa oli erinomaista ja yhteisiä haasteita ratkaistiin "can-do"-hengellä.

RUOTSIN PÄÄSTYÄ lopultakin Naton jäseneksi moni asia helpottuu ja yhteistyö syvenee edelleen. Olemme oman Nato-taipaleemme alkuvaiheessa ja opimme koko ajan uutta.

UPSEERIN URA ON JATKOSSA säännöllistä kansainvälistä yhteistointia sekä yhä enenevässä määrin ulkomaan tehtäviä, kansainvälisiä harjoituksia ja operaatioita.

Nordic Response 24 -harjoituksen taistelujen jälkeen, lumien vähitellen sulaessa, hämmöttää edessä jo seuraava Nato-harjoitus, Northern Forest 24. Se pidetään touku- kuussa Rovajärven alueella.

JANNE RAUTAKORPI
Everstiluutnantti
Upseeriliiton varapuheenjohtaja

Kapteeniluutnantti Markus Halme valittiin kolmanneksi pääluottamusmieheksi

UPSEERILIITON HALLITUS valitsi uuden päätoimisen pääluottamusmiehen. Hänen tehtäviinsä kuuluvat liiton koulutuksen kehittäminen ja kansainväliset asiat.

MARKUS HALME on osallistunut aktiivisesti Upseeriliiton toimintaan jo kadettiajoista lähtien. Parhailaan hän on Merivoimien alueellinen varapääluottamusmies. Työt Upseeriliiton toimistolla alkavat syyskuun alussa.

Antti Pihlajamaa
Majuri, valtiotieteiden maisteri
Vieraileva tutkija, Ulkopoliittinen instituutti

Ei itämerellinen, ei arktinen – vaan molempia

Suomen Nato-jäsenyyden ensimmäistä vuosipäivää vietettiin 4. huhtikuuta. Kuluneen vuoden aikana Suomi on alkanut asemoida itseään osaksi liittokuntaa sen täysivaltaisena jäsenenä. Julkisessa keskustelussa on ollut varsin paljon esillä muun muassa Suomen kytkeytyminen Naton komentorakenteeseen joko Brunssumin tai Norfolkkin yhteisoperaatiojohtoportaan kautta. Tällä ratkaisulla onkin kiistämättä suuri merkitys erityisesti operatiivisen suunnittelun näkökulmasta.

Julkinen keskustelu komentorakenteesta on saattanut kaventaa suuren yleisön mielikuvaa Suomen asemasta Natossa liikaakin. Brunssumin johtoportaan rooli Itämeren alueen ja pohjoisen Keski-Euroopan toimijana sekä Norfolkkin vastuu Pohjois-Atlantin ja arktisen alueen puolustuksessa on asetettu mediakeskustelussa toisinaan suorastaan vastakkain. On selvää, että riippumatta tulevista ratkaisuksista komentorakenteen suhteen molemmat suunnat – Itämeri ja arktinen – ovat Suomelle tärkeitä.

Myös Naton jäsenenä Suomen turvallisuudessa tulee säilymään vahva itämerellinen ulottuvuus. Esimerkiksi huoltovarmuuden kannalta Itämeri on Suomelle jatkossakin kriittinen tekijä. Talouden, väestön ja monen muun tekijän kautta Suomi painottuu etelään ja Itämeren rannoille. Suomella voi jatkossa nähdä myös ilmeisiä yhteisiä intressejä niin Ruotsin, Viron kuin muidenkin Itämeren rantavaltioiden kanssa alueen puolustuksen järjestelyissä.

Samalla myös arktinen alue nousee sotilaallisesti merkityksellisemmäksi Suomen näkökulmasta. Na-

to näkee yhä tärkeämmäksi Pohjois-Atlantin merireittien turvaamisen vahvennusten tuomiseksi Eurooppaan. Näiden merireittien suojaamisen etulinjan voi nähdä kulkevan Norjan, Ruotsin ja Suomenkin maa-alueilla.

Venäjää puolestaan on kaiken aikaa kiinnostanut Suomen lähialueille Kuolan niemimaan suunnalle sijoitetut strategiset ydinasesuorituskyvyt ja niiden suojaaminen.

Arktisen alueen merkityksen lisääntymistä kuvastaa se, että Naton viime kesänä Vilnan huippukokouksessa hyväksymästä kolmesta alueellisesta puolustussuunnitelmasta yksi käsittelee nimenomaan arktisten alueiden kysymyksiä. Maaliskuussa Nordic Response 24 -harjoitus kokosi joukkoja Suomen, Ruotsin ja Norjan alueille harjoittelemaan näiden alueiden puolustusta.

Suomi ei olekaan Natossa kapeassa joko-tai-asetelmassa, kuten komentorakennekeskustelusta voisi äkkiseltään tulkita. Sen sijaan Suomi on sekä itämerellinen että arktinen valtio. Suomen rooli ja intressi Natossa on kytkeä arktinen ja itämerellinen turvallisuus voimakkaammin yhteen. Pohjois-Eurooppa on syytä hahmottaa jatkossa yhä enemmän yhtenä strategisena kokonaisuutena.

**”SUOMI EI OLEKAAN NATOSSA KAPEASSA
JOKO-TAI-ASETELMASSA, KUTEN
KOMENTORAKENNEKESKUSTELUSTA VOISI
ÄKKISELTÄÄN TULKITA.”**

Patria on säilyttänyt vahvan osaa

Patrialla on täysi valmius käynnistää jälleen kenttätykkien valmistus kahden vuosikymmenen taun jälkeen. Patrialta löytyy ratkaisu myös tykistölle kriittisen liikkuvuuden parantamiseen.

Yksi Ukrainan sodan opeista on ollut se, että perinteisen tykistön merkitys on nykyaikaisessa sodankäynnissä edelleen keskeinen. Suomella on eurooppalaisittain vahva tykistö, mutta kotimaisia kenttätykkejä ei ole valmistettu vuosiin.

– Tykkien tuotantoon ja kehitystoimintaan tarvittava osaaminen on kuitenkin säilynyt Patriassa vahvana, sanoo Patrian asejärjestelmien testauspäällikkö Vesa Toivonen, joka on ollut pitkällä urallaan tiiviisti mukana kenttätykkien kehitystyössä.

Suomen Puolustusvoimien tällä hetkellä käytössä oleva 155 millimetrin 155K98-kenttäkanuuna perustuu vuosikymmenien kehitystyöhön Patriassa ja sen edeltäjissä Tampellassa ja Vammaksessa.

– Kaikki lähti liikkeelle 1950-luvun alussa, kun Puolustusvoimat pyysi Tampellaa kehittämään eri käyttötarkoituksiin soveltuvan yleistykin. Lopputuloksena oli 122K60-kenttätykki, Toivonen sanoo.

Nykyisen tykin taustalla pitkä kehitystyö

Toivosen mukaan tuotekehityksessä seuraava iso askel otettiin, kun tykin tuliputken liian pieneksi todettua

halkaisijaa suurennettiin 122 millimetristä nykyiseen 155 millimetriin.

– Kehitystyössä seuraava merkittävä vaihe oli tykin tuliputken pidentäminen ammuksen kantomatkan lisäämiseksi.

Vuosien aikana tykkimalleja on kehitetty useita. Nyt käytössä oleva Patrian kenttäkanuuna 155K98 otettiin Puolustusvoimissa käyttöön vuonna 1998.

Siinä tykin tuliputken pituus on noin kahdeksan metriä ja tykin kantama 40 kilometriä. Ase tuodaan maastokuorma-auton vetämänä tuliaseman lähelle, josta se ajetaan perille oman moottorinsa voimin. Tykissä on moottori, jolla se kykenee liikkumaan itsenäisesti.

Tykkeihin ja kranaatinheittämiin liittyvä osaaminen tallella

Patria on toimittanut Puolustusvoimille historiansa aikana lähemmäs 200 kenttätykkiä. Viimeinen tykki luovutettiin vuonna 2005. Sen jälkeenkin Patrian syvälistä asiantuntemusta on hyödynnetty tykkien huollossa, ylläpidossa ja päivityksissä yhdessä Millogin kanssa.

Patria on myös vastannut vuosien varrella useista tykkeihin tehdyistä parannuksista.

– Yksi isoista muutoksista on ollut uusi vetoaisa, jonka kestävyys ja toiminnallisuuden varmistaminen vaati Patriassa huolellista suunnittelua, Toivonen sanoo.

misensa tykkien valmistuksessa

Patria tekee tykin tuliputkille myös ultraäänitarkastuksia ja antaa arvion niiden jäljellä olevasta eliniästä. Lisäksi Patria on valmistanut ja toimittanut koko ajan Puolustusvoimille tykkien varaosia, mukaan lukien kaikkia aseiden kriittisiä osia, joiden valmistus vaatii erityisosaamista.

– Näin tykkieihin liittyvä osaaminen ja valmistuskyvykyys on ylläpidetty Patriassa, vaikka uusia tykkejä ei olekaan tuotettu, Patrian tuotteiden ja palvelujen tarjoamasta vastaava johtaja Pekka Ruutu sanoo.

Tykin valmistus vaatii monipuolista osaamista

Vesa Toivonen sanoo, että tykkien suunnittelu, valmistus ja niihin tehtävät parannukset elinkaaren aikana vaativat tekijöiltään rautaista asiantuntemusta esimerkiksi kone- ja materiaalitekniikasta.

– Työssä on tunnettava perusteellisesti tykin käyttäytyminen tai millaisille rasitustasoille tykin eri osat altistuvat.

Toivosen mukaan tässä hyödynnetään uutta mittaus- ja analysointitekniikkaa. Erilaisilla simuloinneilla ja mittauksilla voidaan entistä tarkemmin varmentaa esimerkiksi tykin eri osiin kohdistuvia rasituksia.

155K98-kenttäkanuunassa kranaatin lähtönopeus on suurimmalla panoksella yli 900 metriä sekunnissa.

– Tykin laukaisu aiheuttaa valtavan rasituksen, joka kuitenkin kestää vain muutaman millisekunnin. Sen vaikutusten tunteminen ja hallinta ovat äärimmäisen tärkeitä.

Patrialla ratkaisu liikkuvuuden parantamiseen

Patriassa on haluttu säilyttää vuosikymmenien aikana kerätty osaaminen. Tätä on tukenut osaltaan Patrian pitkä kokemus kranaatinheitinien suunnittelusta ja valmistuksesta.

Patrian nykyiseen tuotevalikoimaan kuuluu alansa huippua oleva Patria NEMO -kranaatinheitinjärjestelmä. Kranaatinheitin ladataan takaa ja siinä on muutenkin samoja rakenne-elementtejä kuin tykeissä.

– Patrialla on mahdollisuus käynnistää suhteellisen lyhyenkin ajan sisällä uudelleen tykkien tuotanto, jos tätä halutaan, Pekka Ruutu sanoo.

Patrialla on pitkäaikainen kokemus erilaisten asejärjestelmien integroinneista erilaisiin ajoneuvoalustoihin, mukaan lukien kenttätykkien integroinnista ajoneuvoalustaan. Tykin ajoneuvo-integroinnissa alustana toimii esimerkiksi Puolustusvoimien käytössä oleva Sisu 8x8-maastokuorma-auto.

– Ajoneuvon lavetille integroitu kenttätykki on liikkuva ja monikäyttöinen kokonaisuus. Sillä pystytään lisäämään maajoukkojen ohella myös rannikkopuolustuksen suorituskykyä.

Ruutu korostaa, että liikkuvuus on myös tykistölle äärimmäisen tärkeää nykyaikaisessa sodankäynnissä, jossa droonit ja muu tekninen kehitys ovat tehneet taistelukentästä entistä läpinäkyvämmän.

– Piiloutumisen sijaan nopea liikkuvuus tuliasemaan, tulenavaus ja tuliaseamasta poistuminen ovat myös tykistölle keskeisiä keinoja selviytyä haastavassa ympäristössä.

Patria tekee parhaillaan aktiivista kehitys- ja testauustyötä pyöräajoneuvoon integroitavaan kenttätykkiin liittyen.

Kotimainen tuotanto varmistaa huoltovarmuuden

Ruutu sanoo, että Patrialla on täysi valmius suorittaa tykkien integrointi ajoneuvoon, sillä yhtiöllä on vahva kokemus eri asejärjestelmien integroinneista monenlaisille alustoille ja johtamisjärjestelmiin. Hyvä esimerkki tästä on tornillinen Nemo-kranaatinjärjestelmä, joka on mahdollista integroida esimerkiksi panssaroiuihin ajoneuvoihin ja merialuksiin.

Maailmalla tykkien valmistajat ovat lisänneet tuotteisiinsa entistä kehittyneempää teknologiaa. Ruudun mielestä kuitenkin myös 155K98:n kaltaisella suorituskykyisellä perusaseella on edelleen sijansa. Esimerkiksi Ukrainan sota on osoittanut, että varmatoimisilla perustykeillä on yhä tärkeä rooli maasodankäynnissä.

Lisäksi 155K98 on tullut vuosien aikana erittäin tutuksi suomalaisille käyttäjilleen, sillä se kuuluu Puolustusvoimien koulutusohjelmiin ja huoltojärjestelmiin.

Tykkiaseiden kotimainen tuotanto on Ruudun mielestä tärkeää myös huoltovarmuuden näkökulmasta. Näin varmistetaan, että varaosia ja ylläpitopalveluja on heti saatavilla myös poikkeustilanteissa.

– Kotimainen tuotanto on myös kansantalouden ja työllisyyden kannalta parempi vaihtoehto kuin muualta tehdyt hankinnat, Ruutu perustelee.

Tiedustelun moniottelijasta tuli inspiroiva puhuja

Tiedusteluun ja kyberturvallisuuteen perehtynyt toimittaja **Laura Halminen** saattoi valmiiksi kirjaksi Martti J. Karin viimeisen teoksen.

TWITTERISSÄ käytyjen keskustelujen johdosta tiedustelulakien valmistelija ehdotti valtalehden toimittajalle lounastapaamista. Vuosi oli 2015, jolloin **Boris Nemtsov** ammuttiin, eikä Minskin sopimuksista tullut yhtään mitään.

Lounasravintolassa Helsingin Eteläesplanadilla tapasivat eversti **Martti J. Kari** ja minä. Kari pudotti kastiketta palveluspukunsa rinduksille, ja minä lakkasin jännittävästä.

ASEPALVELUKSENSA Kari suoritti laskuvarjojääkäriä ja siirtyi kadettikurssi 68:n kautta sotilasuralle. Henkinen koti löytyi Viestikoelaitoksesta vuonna 1988, jossa johtaja **Yrjö Viitasaari** jakoi uuden työntekijän kanssa lounasmaksalaatikkonsa.

Useiden eri tehtävien kautta Karista itsestään tuli Viestikoelaitoksen johtaja ja myöhemmin Pääesikunnan sotilastiedustelun apulaispäällikkö.

Hän jätti kädenjälkensä Suomen tiedustelulakeihin ja jatkoi vielä uraansa luomalla tiedustelun osamista hyödyntävän maisteriohjelman. Kari kuoli elokuussa 2023 Jyväskylän yliopiston työelämäprofessorina.

VENÄJÄN KIELI ohjasi Martti J. Karin uraa ja elämää. Pohjalla oli pala-va mielenkiinto venäläiseen kulttuuriin. Hän kirjoitti 1990-luvun alussa pro gradu -työn muusikko **Vladimir Vysotskista** venäjäksi ja piti mottoaan lainausta **Mihail Bulgakovin** pääteoksesta. Hänen tohtorinväitöskirjansa syntyi Venäjän strategisesta kulttuurista. Samoista teemoista pidetty luento teki hänestä julkisuuden henkilön myöhemmin, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan 2022.

Näistä Venäjään liittyvistä teemoista keskustelin hänen kanssaan vuosien saatossa lukuisia kertoja. Opin mikä on taktinen totuus eli *vranjo* ja miksi Venäjä haluaa eristää itsensä kansainvälisestä internetistä.

TUTUSTUESSAMME minä ja Martti J. Kari tulimme lounaspöydän ääreen ympäristöistä, joissa toisen edustamaa ammattia karsastettiin raskaasti. Sotilastiedustelu on salaisuusien maailma, jossa kaikki julkisuus uhkaa turvallisuutta. Moni toimittaja ei kohtaa koskaan yhtä-

kään sotilastiedustelijaa, ja joillekin suomalaisille journalisteille upseeri edustaa edelleen jäännettä sisällissodan ”lahtarikaartista”.

En osaa sanoa, miten juuri me onnistuimme taklaamaan ennakkoluuloja ja tulemaan toimeen keskenämme. Ehkä siihen tarvittiin molempien uteliaisuutta ja pyrkimystä ymmärtää. Kari oli mutkaton keskustelukumppani, jolla oli ehtymätön varasto riemastuttavia anekdootteja sekä hämmästyttävä ura ja elämäkokemus.

SYKSYLLÄ 2022 Martti J. Karin neljä vuotta aiemmin diagnosoitu syöpä uusiutui. Yhteiset tuttavamme ehdottivat muistelmia, ja minua niiden toimittajaksi. Päähenkilö ajatteli aikuisia lapsiaan, joille oli aiemmin joutunut jättämään monet asiat kertomatta. Minä ajattelin henkistä perintöä Suomelle.

Viimeisenä oppina Martti J. Karilta sain oppia, millaista rohkeutta on antaa toisen katsoa kohti silloin, kun ei ole itse vahvimmillaan.

Käsikirjoitukset eivät pala

TUNSIn kaimani Maran pitkältä ajalta palvellessamme yhtä aikaa Tikkakoskella. Yhteistyö tiivistyi, kun hän syksyllä 2015 aloitti opiskelun kyberturvallisuuden maisteriohjelmassa. Olin hänen pro gradunsa ohjaaja yhdessä FT **Joonas Sipilän** kanssa.

Maran tehokkuus oli hämmästyttävää. Hän opiskeli samalla kun hoiti kahden vuoden apulaistiedustelupäällikön tehtävää päätyönään tiedustelulainsäädännön valmistelu.

Maisteritutkinnon normi suoritusajaksi on kaksi vuotta ja yleensä työn ohessa opiskelevilta se vie 4-5 vuotta, mutta Mara valmistui alle kahdessa vuodessa jatkaen välietä tohtoriohjelmassa ja aloitti työskentelyn Jyväskylän yliopistossa.

Oppiminen ja uuden löytäminen oli hänen intohimonsa ja näky myös tässä teoksessa.

En tiedä, milloin Mara päätti ryhtyä elämäkerran kirjoittamiseen. Sain häneltä sähköpostiviestin 11.5.2023, jossa hän kertoi tilanteestaan ja sairautensa eteneemisestä. Tuossa yhteydessä hän kertoi toimittaja **Laura Halmisen** kirjoittavan hänestä kirjaa. Tuo olikin viimeinen viesti häneltä.

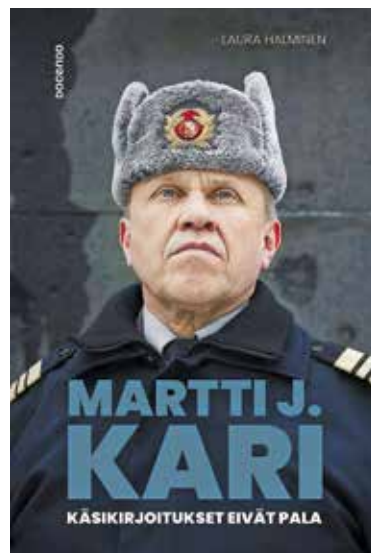
Jäin kaipaamaan niitä useita keskusteluja, joita teimme yhteisenä yliopistoaikana. Keskustelut käsitelivät yliopistomaailmaa, maanpuolustusta, maailman menoa yleensä ja myös hänen sairauttaan.

Filosofian tohtori, eversti **Martti J. Kari** teki upean uran sotilaana, opettajana ja tutkijana sekä isänä ja puolisona.

Kirja kuvaa varsin tarkasti Maran elämää, tapahtumia ja valintoja – miten hänestä tuli tiedustelueversti. Pääosa teosta kuvaa työtä, jota Mara teki tiedustelualalla. Se piirtää kuvan hänestä, mutta samalla myös tiedustelualasta ja työstä sen piirissä. Mara kertoo laajasti työstä yliopistolla, kuinka tiedusteluun keskittyvä maisteriohjelma perustetaan ja kuinka opetus toteutetaan. Lukija saa monipuolisen kuvan eri sektoreista, joilla Mara toimi.

Kirjassa ääneen pääsevät hänen kollegansa, ystävänsä ja perheenjäsenet. Arvovaltaisista heistä on silloinen tasavallan presidentti **Sauli Niinistö**. Kirjan koskettavinta osaa ovat Maran perheenjäsenten kertomukset ja muistot hänestä.

Laura Halminen vie lukijan syväle Maran loppuaikoihin kuvaamalla kohtaamisia vuoden 2023 kesän ja alkusyksyn aikana. Lukija pystyy aistimaan tunnelman, joka vallitsi Maran Petäjäveden mökillä ja lopuksi sairaalassa.

Laura Halminen: Martti J. Kari – Käsikirjoitukset eivät pala. Docendo Oy, 2024. 431 sivua. ISBN: 978-952-382-784-4.

Laura Halminen on tehnyt suuren ja merkittävän työn työstäessään tämän kirjan. Kirjan teksti etenee kronologisesti ja siihen on liitetty muutamia temaattisia osia. Teksti on pääosin Maran kirjoittamaa kevään ja kesän 2023 aikana, jolloin syöpä oli levinnyt jo aivoihin. Kyky ja halu kirjoittaa tässä tilanteessa kuvaa Maran sitkeyttä, peräänantamattomuutta ja uskoa huomiseen. Tätä Maran osuutta Laura Halmisen haastattelut ovat täydentäneet.

Teos on hieno kunnianosoitus Martti J. Karille. Se on sekä hänen muistelmateoksensa ja testamenttinsa että muistokirja meille kaikille, jotka saimme elää hänen vaikutuspiirissään.

MARTTI LEHTO
Tutkimusjohtaja, ST

Euroopan unionin puolustus vahvistuu

TEKSTI HENNA VIRKKUNEN

Euroopan parlamentin jäsen (kok./EPP)

Maaliskuussa 2024 julkaistiin EU:n historian ensimmäinen puolustusteollinen strategia (European Defence Industry Strategy, EDIS). Se on merkittävä askel EU:n puolustusyhteistyön syventämisessä. Suomen etu on, että EU on turvallisuudessa ja puolustuksessa mahdollisimman vahva ja toimintakykyinen.

Puolustusteolliselle strategialle (European Defence Industry Strategy, EDIS) on selkeä tarve. Venäjän täysimittainen hyökkäyssota Ukrainaan on saanut monet Euroopan maat heräämään eräänlaisesta ”Ruususen unestaan”, ja entistä vahvempi puolustusyhteistyö tulee olemaan EU:n iso painopiste seuraavat vuodet. Nyt puhutaan mahdollisesti jopa 100 miljardin euron suuntaamisesta EU-budjetista puolustusteollisuuden seuraavalla rahoituskaudella ja erillisestä puolustuskomissarin salkun luomisesta.

Suomen ja Ruotsin liityttyä Natoon lähes kaikki EU-maat Maltaa, Kyprosta, Itävaltaa ja Irlantia lukuun ottamatta ovat nyt puolustusliiton jäseniä. Nato on Euroopan kollektiivisen puolustuksen kiistaton kulmakivi, eikä EU:n ole syytä tehdä sen kanssa päällekkäistä työtä.

EU:lla on kuitenkin merkittävä rooli Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamisessa ja rajat ylittävän infrastruktuurin varmistamisessa. Tähän on nyt EU:n seitsenvuotisessa 2021–2027 rahoituskehyksessä ensimmäistä kertaa myös välineet: erilliset puolustusteollisuuden (European Defence Fund) ja logistiikkapuolen sotilaallisen liikkuvuuden (Military Mobility) rahastot. Aivan liian pienet tarpeisiin nähden, mutta alku kuitenkin.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on selkeyttänyt myös EU:n puolustusyhteistyön roolia. Se keskittyy teollisuuteen ja infraan.

Kun kalusto ja väylät ovat kunnossa, pystyy Nato hoitamaan omaa kollektiivisen puolustuksen tehtäväänsä tehokkaasti. Syvenevän EU:n puolustusyhteistyön ja mahdollisen puolustusunionin tavoitteena on pidettävä Natoa täydentävä rooli ja Naton eurooppalaisen pylvään vahvistaminen.

Samaan aikaan on tärkeää alleviivata, että tämä ei tarkoita Yhdysvaltojen roolin pienemistä. Yhdysvallat on tärkein liittolaisemme ja meidän on vahvistettava transatlanttisia yhteyksiämme. On kuitenkin selvää, että Euroopan on kannettava isompaa vastuuta omasta puolustuksestaan. Tätä myös Yhdysvallat on aivan oikeutetusti pitkään peräänkuuluttanut.

Rauhan pysyvyyteen luotettiin liikaa

Valtaosa EU-maista oli kehnosti varautunut suureen Euroopan sisäiseen konfliktiin. Ne olivat ajaneet puolustuksensa viime vuosikymmenten mittaan alas ja tuodittautuneet rauhan aikaan. Eteneminen on ollut verkkaista, vaikka Naton Walesin huippukokouksessa 2014 kaikki Nato-maat sitoutuivat nostamaan puolustusmenonsa vähintään kahteen prosenttiin BKT:stä Venäjän vallattua Krimin ja aloitetua Itä-Ukrainan sodan.

Samaan aikaan EU:n suurin jäsenmaa Saksa vielä jopa jatkoi energiariippuvuuden vahvistamista Venäjästä käynnistämällä Nord Stream 2 -kaasuputkihankkeen. Kuten tunnettua, Euroopan iso energiariippuvuus Venäjästä teki meistä heikkoja. Ei löytynyt tahtoa asettaa Venäjälle kunnan sanktioita heti, kun niitä olisi tarvittu. Prosessi Venäjän energiariippuvuudesta irrottautumiseksi oli vaikea, eikä vastaavaa riippuvuutta saa antaa enää syntyä missään kriittisessä toiminnossa.

Todellisuuteen onkin sitten herätty Euroopassa karmealla tavalla. Naton pääsihteeri **Jens Stoltenberg** arvioi, että tänä vuonna 18 Nato-maata 32:sta yltää puolustusmenoissaan kahden prosentin BKT-tavoitteeseen. Viime vuonna määrä oli 11. Näistä kärjessä olivat Puola, Yhdysvallat ja Kreikka yli kolmen prosentin osuudellaan.

EU-mailla on ollut kiire parantaa varautumistaan. Kun samaan aikaan Ukraina on tarvinnut merkittävästi aseapua ja ammuksia, ja tarvitsee niitä edelleen ja nyt paljon isommin, on se puolustushankintojen osalta merkinnyt kolmoishaastetta: omia varastoja on täydennettävä, Ukrainan aseapua lisättävä ja omaa varautumisen tasoa myös merkittävästi nostettava.

”EUROOPAN ENERGIARIIPPUVUUS
VENÄJÄSTÄ TEKI MEISTÄ HEIKKOJA.
VASTAAVAA RIIPPUVUUTTA EI SAA
ANTAA ENÄÄ SYNTYÄ MISSÄÄN
KRIITTISESSÄ TOIMINNOSSA.”

Tähän haasteeseen vastaamisessa Euroopan teollisuuspolitiikalla on ollut rooli. Viime vuonna hyväksyttiin nopeasti lainsäädäntö lyhytaikaisesta ASAP-välineestä (Act in Support Ammunition Production), josta myönnettiin nyt maaliskuussa 500 miljoonan investointituet puolustusteollisuuden investointien vauhdittamiseksi. Suomeen näistä kohdistui 32,5 miljoonaa euroa Nammolle tykistön kranaattien kuorien valmistamiseen sekä nitroselluloosan ja ruutitehtaan tuotannon kasvattamiseen.

EU:ssa yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka (YTPP) on verraten uusi aihealue. Se käynnistyi Balkanin sotien seurauksena 1990-luvun lopulla ja tiivistyi Lissabonin sopimuksen tultua voimaan vuonna 2009. Ajatuksena oli alunperin toteuttaa perinteisen rauhanprojektin hengessä ulkomailla siviili- ja sotilasoperaatioita, joihin kuuluisi muun muassa konfliktien ehkäisy, rauhanturvaaminen, yhteiset aseidenriisuntatoimet, sotilaallinen neuvonta, humanitaarinen apu ja konfliktin jälkeinen vakauttaminen.

Lisää aseita, ammuksia ja turvallisuutta

Nyt ollaan Venäjän hyökkäyssodan takia tilanteessa, jossa EU yrittää lisätä ase- ja ammustuotantoa Euroopassa ja hankkia eri puolilta maailmaa tykistöammuksia Ukrainaan. Tätä rahoitetaan erillisen EU:n budjetin ulkopuolella olevan rahaston avulla. Muodonmuutos on ollut iso.

Samaan aikaan EU on tehostanut toimintaansa sisäisen turvallisuuden vahvistamiseksi sekä valmiuden ja kriisinhallintakyvyn parantamiseksi. Tähän kuuluu lisääntynyt kyky ja valmius vastata hybridi- ja kyberhyökkäyksistä sekä ulkomaisesta tiedon manipuloinnista ja häirinnästä sekä terrorismista johtuviin uhkiin. EU ja sen jäsenvaltiot ovat

KUVA: MIKKO MÄNTTINEN

Puolustuspolitiikka ja Euroopan puolustusunionin kehittäminen ovat yksi EU-politiikan merkittävä painopistealue lähitulevaisuudessa. Olisi perusteltua koota puolustusalan aloitteet selkeämmin yhteen ja nimittää erillinen komissaari niitä valmistelemaan ja toimeenpanemaan, toteaa europarlamentaarikko Henna Virkkunen (kok./EPP).

sitoutuneet vahvistamaan siviilisuojausvälineitä ja parantamaan kriittisen infrastruktuurin ja toimitusketjujen resilienssiä.

Vaikka Lissabonin sopimus on ollut voimassa jo 15 vuotta, varsinaisesti Euroopan puolustusunionin rakentaminen käynnistyi vasta viime EU-vaalikaudella, kun Junckerin komissio teki vuonna 2017 aloitteet pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PESCO) aloittamisesta sekä Euroopan puolustusrahaston ja liikenneinfraan rahoittavan military mobility-rahaston perustamisesta. Kaikki nämä aloitteet myös lähtivät etenemään.

EU:n puolustuspolitiikkaa tehdään yhdessä

Pysyvän rakenteellisen yhteistyön tavoitteena on kehittää mukana olevien EU-maiden puolustusalan suorituskykyä, koordinoita investointeja, parantaa asevoimien operatiivista valmiutta, yhteentoimivuutta ja häiriönsietokykyä sekä tehdä projektiyhteistyötä. Kun Tanskakin viime kesänä kansanäänestyksellä perui opt-out-päätöksensä ja liittyi mukaan

EU:n puolustuspolitiikkaan, EU-maista vain Malta on toiminnasta ulkona.

Rahoitusta yhteisiin puolustushankkeisiin on kuitenkin käytössä liian vähän. Tästä jäsenmaat saavat syyttää vain itseään, sillä budjettipäätösten yhteydessä ne leikkasivat tuntuvasti komission esitystä, ja kohdensivat puolustuksen sijasta rahoitusta maatalouteen ja aluetukiin. Vuosi päätöksen jälkeen Venäjä käynnisti täysimittaisen hyökkäyksen Ukrainaan.

Komission esittämän 5,7 miljardin euron sijasta sotilaalliseen liikkuvuuteen, eli tie-, rautatie-, sata- ja lentoliikenneinfran parannuksiin, joilla mahdollistetaan sotilasjoukkojen ja -kaluston liikkuminen tehokkaasti EU-alueella, on käytettävissä nyt vain 1,5 miljardia euroa. Tuo rahoitus menee lähes täysin Rail Balticaan. Tosin myös Suomi sai mukavan lähes 40 miljoonan euron rahoituksen siltoihin, ratoihin ja satamien lastausramppeihin.

Meidän intressimme olisi saada military mobility -rahastopottia kasvatettua tuntuvasti. Suomen logistinen asema ja strateginen sijainti Euroopan kar-

talla on Nato-jäsenyyden ja Venäjän hyökkäyssodan vuoksi entistä merkittävämpi, ja toimivat liikenneyhteydet ovat aivan keskeisessä roolissa.

Myös puolustusteollisuuden kehittämisrahoitukseen komissio esitti alun perin 11,5 miljardin euron summaa, mutta tämänkin jäsenmaat leikkasivat lyhytnäköisesti 8 miljardiin. Nyt puolustusteollisuuden hankkeita ja erityisesti Ukrainan aseapua on jouduttu pikaisesti rahoittamaan EU-budjetin ulkopuolella olevasta rauhanrahastosta.

EU ja Nato tiivistävät puolustusyhteistyötä

Samaan aikaan Euroopan puolustusunionin rakentamisen kanssa myös EU-Nato-yhteistyö on tiivistynyt vuosi vuodelta. Historian ensimmäinen EU-Nato-yhteistyöjulistus annettiin Varsovassa 2016, ja tämän jälkeen julistuksia on annettu jo kaksi lisää. Yhteistyötä tehdään seitsemällä strategisella alalla: hybridiuhissa, operatiivisessa yhteistyössä mm. merellä, kyberturvallisuudessa, puolustuskyvyssä, teollisuudessa ja tutkimuksessa, koordinoituissa harjoituksissa ja valmiuksien kehittämisessä.

EU-maiden yhteinen päätöksenteko ulko- ja turvallisuuspolitiikasta on perinteisesti ollut vaikeaa. Tämä johtuu sekä jäsenmaiden erilaisesta historiasta että maantieteellisestä sijainnista, minkä johdosta ne näkevät uhat varsin eri tavoin, mutta myös täyttävä yksimielisyyttä vaativasta päätöksentekomallista.

Yhteiseen uhka-arvioon pyrittiin vastaamaan tällä kaudella laatimalla yhteiseksi linjapaperiksi EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan strateginen kompassi, jonka pohjalta maaliskuussa 2022 annettu Versaillesin julistus asetti kunnianhimoisen ohjelman. EU-johtajat sitoutuivat siinä vahvistamaan Euroopan puolustuskykyä, lisäämään puolustusbudjetteja, tehostamaan yhteistyötä yhteisten projektien ja puolustuskykyjen yhteishankintojen avulla, lisäämään innovaatioita ja vahvistamaan eurooppalaista puolustusteollisuutta.

Tämän pohjalta viime vuonna hyväksyttiin lyhytaikainen EU:n yhteisiä puolustushankintoja koskeva lainsäädäntö (EDIRPA), ja nyt käsittelyssä on sekä tuore puolustusteollinen strategia että komission sen yhteydessä julkaisema lainsäädäntöehdotus uudesta ja pidempiaikaisesta puolustusteollisuuden ohjelmasta (EDIP), jonka 1,5 miljardin rahoituksella yritetään vankistaa yhteishankintoja ja teollista pohjaa. Euroopan parlamentti tulee neuvottelemaan lopullisen EDIP-asetuksen yhdessä EU:n neuvoston eli jäsenmaiden kanssa.

ADOBE STOCK

1,5 miljardin euron summa on kokonaiskuvasa pieni, mutta samalla komissio esittää Euroopan investointipankin sääntöjä muutettavaksi siten, että pankin kautta voisi rahoittaa myös aseiden ja ammusten tuotantoa. Kannatettava esitys, joka pitää nyt ripeästi toteuttaa. EIP:n roolin vahvistaminen voisi houkuttaa myös lisää yksityisiä investointeja turvallisuus- ja puolustussektoreille. Tämä edellyttäisi samalla yksityissektorin aiempaa helpompaa markkinoillepääsyä puolustusteollisuudessa.

Euroopan oma puolustusteollisuus on tärkeää

Euroopan komissiolla on jo pitkään ollut tavoitteena lisätä EU-maiden yhteisiä puolustushankintoja ja nimenomaan EU-markkinoilta. Uudessa strategiasa on esitetty jäsenmaille kunnianhimoiset määrälliset tavoitteet hankkia vähintään 40 prosenttia puolustustarvikkeista yhteishankintoina vuoteen 2030 mennessä ja käyttää vähintään puolet puolustusbudjetista hankintoihin EU-markkinoilta. Jatkossa määrän pitäisi vielä kasvaa.

EU:n sisällä tapahtuvan puolustustuotteiden kaupan arvo tulisi jatkossa olla vähintään 35 prosenttia unionin puolustusmateriaalimarkkinoiden arvosta. Tavoitteena on varmistaa toimivat puolustusteollisuuden sisämarkkinat.

Tavoitteen toteutuminen edellyttää Euroopan puolustusteollisuuden kilpailukykyyn parantamista. Jokainen jäsenmaa ostaa tuotteita, joita niiden maanpuolustus tarvitsee ja jotka sopivat niiden sotilaalliseen doktriiniin. Puolustusmateriaali valitaan tarkasti suorituskykyvaatimukseen perustuen, ei vain eurooppalaisen alkuperän takia. Siksi EU-markkinan vahvistaminen vaatii myös merkit-

täviä panostuksia tutkimukseen, tuotekehitykseen ja uusiin innovaatioihin, jotta markkinoille saadaan kilpailukykyisiä tuotteita.

Käsittelyssä oleva Euroopan puolustusteollinen ohjelma on uusi lainsäädäntöaloite, jolla siirrytään lyhyen aikavälin hätätoimenpiteistä rakenteellisempaan pitkän aikavälin lähestymistapaan puolustusteollisen valmiuden saavuttamiseksi. Ohjelmaan sisältyy sekä taloudellisia että sääntelyyn liittyviä näkökohtia. Se sisältää uuden oikeudellisen kehityksen, jolla helpotetaan ja laajennetaan EU-maiden yhteistyötä puolustustarvikkeiden alalla, ja siihen sisältyy myös EU:n laajuinen puolustustarvikkeiden toimitusvarmuutta koskeva järjestelmä.

Suomessa suuri kiinnostus on viime viikkoina keskittynyt mahdolliseen puolustuskomissaarin tehtävän perustamiseen. Tähän on selkeästi tarve. On hyvä huomata, että kyllä puolustuskomissaari nykyisessäkin komissiossa on, joskin teollisuuskomissaarin nimikkeellä. Hänen alaisuudessaan toimii puolustusteollisuuden ja avaruuden pääosasto, joka

vastaa muun muassa Euroopan puolustusrahaston toiminnasta, yhteistyöhankkeiden tuesta sekä sotilaallisen liikkuvuuden ohjelman toimeenpanosta.

Koska puolustuspolitiikka ja Euroopan puolustusunionin kehittäminen tulee seuraavat vuodet olemaan yksi EU-politiikan merkittävä painopistealue, on tulevalle kaudella perusteltua koota puolustusalan aloitteet selkeämmin yhteen ja nimittää erillinen komissaari niitä valmistelemaan ja toimeenpanemaan.

Suomen hallitus on aktiivisesti ajanut EU-tasolla myös ajatusta valmiusunionista (preparedness union) ja erillisen strategian valmistelemista tästä teemasta. Aloite on otettu hyvin vastaan. Suomen malli, jossa eri viranomaiset, yritykset ja kansalaiset toimivat tiiviisti yhteen resilienssin, huoltovarmuuden ja varautumisen varmistamiseksi, on hyvä esimerkki myös muulle Euroopalle. Meidän on entistä paremmin varauduttava monenlaisiin uhkiin, ja on syytä huolehtia, että Euroopalla on kyky toimia riittävän nopeasti ja tehokkaasti kaikissa tilanteissa. ■

RHEINMETALL NORWAY AS TRANSITIONS TO RHEINMETALL NORDIC AS

In order to further strengthen Rheinmetall's position in the Nordic region, Rheinmetall Norway AS is renamed to Rheinmetall Nordic AS. The company is responsible to coordinate Rheinmetall's business interests in the Nordic countries. Rheinmetall Nordic AS will continue under the same leadership as of the former Rheinmetall Norway AS. As part of the reorganization, the former Nordic Hub is also integrated into Rheinmetall Nordic AS. The changes took effect on 1 January 2024.

Lisävoimaa saadaan tarvittaessa nopeasti

Puolustusyhteistyösopimus Yhdysvaltain kanssa

Suomen ja Yhdysvaltojen välillä on kahdenvälinen puolustusyhteistyösopimus (Defence Cooperation Agreement, DCA), jonka tavoitteena on sujuvoittaa Suomen ja Yhdysvaltojen yhteistoimintaa kaikissa turvallisuustilanteissa.

TEKSTI **MARKKU SALOMAA**

Valtiotieteiden tohtori, Euroopan sotahistorian dosentti

DCA-sopimuksen allekirjoittivat 18. joulukuuta 2023 Yhdysvaltain ulkoministeri Anthony Blinken ja puolustusministeri Antti Häkkinen. Suomea edusti paikalla myös ulkoministeri Elina Valtonen.

Valtiomiesviisautta on se, että Naton turvallisuusratkaisusta otetaan kaikki se hyöty, mikä siitä on saatavissa, ja samalla minimoidaan kaikki riskit, joita on olemassa. Pohjois-Atlantin puolustusliitto toi tullessaan teoriasa turvallisuustakuut, mutta käytännössä on aika havahtua siihen, mistä ne todellisuudessa tulevat. Naton strategisessa konseptissa tavanomainen puolustus ja ydinasepelote ovat saman asian eri puolet, jotka ovat erottamattomat.

DCA:t ovat varmuusvakuus

Naton korkean valmiuden valmiusjoukkoja (VJTF) on teoriassa mahdollista kutsua ja komentaa maahan 48 tunnissa, mutta määrä on vain 5 000 sotilasta. Ne ovat osa Naton nopean toiminnan joukkoja (NRF), joita tulisi 5 päivän sisällä 40 000 sotilasta. Tarvittaessa niitä vahvennettaisiin asteittaisen valmiuden (GRF) joukoilla; korkeamman valmiuden joukoilla (HRF) 90 päivässä ja alemman valmiuden joukoilla (FLR) 180 päivässä.

Näitä joukkoja maahan saataisiin enimmillään 300 000 sotilasta Naton eurooppalaisista jäsenmaista olettaen, että muilla mailla ei ole vastaa-

U.S. MARINE CORPS PHOTO/SGT. ARMANDO ELIZALDE

Yhdysvaltain merijalkaväki harjoitteli maihinnousua Jehu-luokan maihinnousuveneestä Russarössä.

via pyyntöjä Pohjois-Atlantin neuvoston pöydällä. Oletus edelleen on, että Suomi voi joutua konfliktin osapuoleksi vain suuremman eurooppalaisen kriisin osana. Avun hitauden ja niukkuuden takia varmin ja nopein tie sotilasavun saamiselle on juuri kahdensivlinen suora sopimus (DCA) Yhdysvaltain kanssa. Yhdysvallat luo ja ylläpitää siihen riittäviä reservejä. Yhdysvaltain maavoimien vahvuus on 489 050 sotilasta ja 522 300 reserviläistä. Merijalkaväen vahvuus on 179 250 sotilasta ja 35 850 reserviläistä. Niillä ei ole omia ydinaseita. Erikoisjoukkojen vahvuus on 65 800 sotilasta. Kansalliskaartin vahvuus on 337 150 reserviläistä.

Puolustusvoimat on myös harjoitellut kriisinhallintaa eniten juuri amerikkalaisten joukkojen kanssa, ja suomalaiset ovat saaneet tuntumaa amerikkalaiseen taistelutapaan. Ei voida edellyttää, että amerikkalaiset perehtyisivät jokaisen kohdemaansa asevoimien kenttä- ja taisteluohjesääntöihin, vaan päinvastoin, heidän kanssaan operoivien kohdemaan joukkojen on tunnettava amerikkalaiset käytännöt kuten suomalaiset joukot jo tuntevatkin.

Yhdysvaltain asevoimilla on 542 ohjesääntöä eikä niitä muuteta, koska se sotkisi suuren organisaation toiminnan. Naton korkean valmiuden valmiusjoukkoja (VJTF) on teoriassa mahdollista kutsua ja komentaa maahan 48 tunnissa, mutta määrä

on vain 5 000 sotilasta. Ne ovat osa Naton nopean toiminnan joukkoja (NRF), joita tulisi 5 päivän sisällä 40 000 sotilasta. Tarvittaessa niitä vahvennetaisiin asteittaisen valmiuden (GRF) joukoilla; korkeamman valmiuden joukoilla (HRF) 90 päivässä ja alemman valmiuden joukoilla (FLR) 180 päivässä.

Suomen DCA-sopimus on sisällöltään vastaava kuin Ruotsin DCA-sopimus, joka allekirjoitettiin 5. joulukuuta 2023. Ruotsin DCA sallii Yhdysvaltain asevoimien käyttöä 17 tukikohtaa Ruotsin alueella, joista neljä on Pohjois-Ruotsissa; Kiiruna, Boden, Vidsel ja Luleå-Kallax.

Amerikkalaiset voivat käyttää 17 ruotsalaistukikohtaa: Berga (laivastotukikohta), Boden, Halmstad, Härnösand, Kiiruna, Kristinehamn, Kvarn, Luleå (lentotukikohta), Ramlunda, Revingehed, Ronneby (lentotukikohta), Sätenäs (lentotukikohta), Uppsala, Vidsel, Visby, Älvdalen ja Östersund. Yhdysvaltain ilmavoimat saa tukikohdiksi kaikki Ruotsin ilmavoimien päätukikohdat ja merivoimien päätukikohdan.

Hallitus hyväksyi Suomen ja Yhdysvaltojen DCA-puolustusyhteistyösopimuksen 14. joulukuuta 2023. Se allekirjoitettiin 18. joulukuuta. Eduskunnan ratifiointi ei vaatine yhtä perusteellista ”diskuterausta” kuin Ruotsissa. DCA-sopimukseen on kirjattu ne sotilasalueet (agreed areas), jonne Yhdysvaltain sotilashenkilöstö voi saapua ilman pas-

seja ja viisumeita ja joilla he voivat toimia ja jonne Yhdysvaltain asevoimat voi varastoida tai kuljettaa aseita ja muita sotilastarvikkeita. Suomi ei erikseen kiellä ydinaseiden maahantuontia.

DCA-sopimus on jopa merkittävämpi Suomen puolustuksen ja turvallisuuden kannalta kuin pelkkä Naton jäsenyys. Vastaava sopimus on 20 muullakin valtiolla ja yhteinen käsitys on, että Yhdysvallat on sitoutunut näiden liittolaismaiden puolustamiseen.

Amerikkalaisille käyttöön 15 sotilasaluetta

Suomen lista on Ruotsin tapaan hyvin kattava. Maat ja rakennukset eivät siirry suoraan Yhdysvaltain omistukseen, vaan ne säilyvät Suomen omistuksessa, mutta ovat Yhdysvaltain käytössä. Suomessa amerikkalaiset saavat oikeuden yhteensä 15 sotilasalueen käyttöön, jotka ovat ilmavoimien, maavoimien tai merivoimien tukikohtia ja niiden harjoitusalueita sekä asevarikkoja.

Ilmavoimien tukikohtia listalla ovat Lapin lennon tukikohta Rovaniemellä ja siihen liittyen jääkäriprikaatin harjoitusalue Sodankylässä, Kar-

jalan lennon tukikohta Kuopion Rissalassa, Satakunnan lennon tukikohta Tampereen Pirkkälässä ja Ilmasotakoulun tukikohta Jyväskylän Tikkakoskella.

Maavoimien varuskuntia ovat Niinison varuskunta ja Pohjankankaan/Hämeenkankaan harjoitusalue Kankaanpäässä, Vekaranjärven varuskunta-alue ja Pahkajärven harjoitusalue, Raaseporin varuskunta-alue ja Syndalenin harjoitusalue (merijalkaväki), mutta esimerkiksi Suomen kansainvälinen keskus Säkylässä ei lukeudu listaan, mutta Rajavartiolaitoksen kasarmit Ivalossa lukeutuvat. Lisäksi listalla ovat Parkanon asevarikko, Skinnarvikin asevarikko, Tammelan asevarikko, Tervolan asevarikko ja Veitsiluodon asevarikko, mutta ei esimerkiksi Ähtärin asevarikkoa. Laivaston tukikohtina on mainittu Upinniemi ja Russarön linnake. Lista ei tarkoita, etteivät amerikkalaiset voisi harjoitella myös muualla Suomessa.

Yhdysvaltain kongressi rahoittaa Yhdysvaltain asevoimien tarvitsemia erityistarpeita, joita voisivat olla Rovaniemelle tai Rissalaan rakennettavat lentokonehallit amerikkalaisille hävittäjille. Suo-

Reliable. Resilient. Ready.

KNL's CNHF Manpack redefines portable communication with its cutting-edge, software-defined radio technology. Engineered for maximum security, resilience, and reliability, this system boasts the world's most reliable HF communications using a Cognitive Networked HF Waveform that intelligently navigates real-time environmental variables without relying on radio channel predictions.

Our cutting-edge radio solutions adapt to the needs and requirements of modern military and security operations with fast and reliable data links in any operating environment. We operate globally in the field of defence and security. Get connected knl.fi

meen ei varastoida ydinaseita, mutta sopimuksessa ei ole erikseen kieltoa ydinaseille, ja Suomen hallitus valmistelee muutosta ydinenergilakiin, jossa tällainen muodollinen rajoite esiintyy.

Kyseisille alueille suodaan Yhdysvaltain alueen laillinen status, mikä on ehto, että asevoimat voivat varastoida sinne tarvitsemiaan varusteita ja materiaaleja ja ryhtyä toimimaan ilman logistista viivettä. Amerikkalaisiin sotilaisiin sovelletaan amerikkalaista sotaväen rikoslakia sekä palvelurikoksista että siviilirikoksista, jos niitä sattuu. Ruotsin eduskunnan on ratifioitava sopimus vuoden 2024 loppuun mennessä. Se edellyttää perustuslain mukaan kansanedustajien 2/3:n enemmistöä.

Yhdysvaltain puolustusministeriö Pentagon ja Suomen puolustusministeriö sopivat puolustustarvikkeiden mahdollisesta ennakko-varastoinnista. Ruotsin DCA-sopimus on 37-sivuinen asiakirja. Suomen sopimus 38-sivuinen ja sinä on 30 artiklaa. Sisällöltään Suomen ja Ruotsin DCA-sopimukset ovat samanlaisia, mikä mahdollista trilateraalisen yhteistoiminnan.

Pohjolan DCA:t ovat kokonaisuus

Yhdysvaltain katsannossa Pohjola on kokonaisuus. Saman sisältöiset DCA:t ilmentävät puolustusvoimien kriisin- ja konfliktinajan potentiaalia. Keskeistä on ennakko-varastoinnin kansainvälisoikeudellinen mahdollistaminen. DCA-sopimukset ovat allekirjoittamisesta lukien voimassa 10 vuotta. Sen täyttyessä sopimus jatkuu toistaiseksi voimassa olevana, mutta kummallakin sopijaosapuolella on oikeus sanoa se irti yhden vuoden määräajalla.

Puolustuskalustoa koskeva artikla 4 sallii amerikkalaisten panssarivaunujen ja hävittäjien sijoittamisen Suomeen. Amerikkalaiset voivat varastoida myös joukkojensa tarvitsemat ammuksot ja ohjukset.

Kuten muissakin DCA-maissa myös Suomessa on oltava pysyvästi jonkin verran amerikkalaisia sotilaita, sillä he vartioivat ja huoltavat kalustonsa itse. Amerikkalaisilla joukoilla on valmiit puolustussuunnitelmat Suomen puolustamiseksi, mikäli venäläiset hyökkäävät Suomeen.

Suomen ja Yhdysvaltain asevoimat ovat sovitaneet nämä suunnitelmat yhteen Suomen kansallisen puolustussuunnitelman kanssa. Suomen puolustussuunnitelmat ovat osa Naton 5. artiklan mukaista strategista puolustusta. Operatiivisesti suunnitelmat ovat toteutettavissa tiukan tullen kahdenvälisesti ilman muiden Nato-maiden avunantoa.

ADOBE STOCK

Yhdysvaltain asevoimat nimeää joukko-osastoja kuten Norjan tapauksessa, jotka tulisivat apuun, jos Venäjä hyökkäisi. Normaalioloissa yksiköiden sotilaat rotatoivat harjoittelemassa sijoitusalueillaan, mutta heitä ei ole tarkoitus sijoittaa pysyvästi Suomeen. Jos Venäjän hyökkäyksen uhka yhteisesti todetaan, amerikkalaiset tulevat DCA-sopimuksessa määritellyille tukikohta-alueilleen ja ovat valmiudessa puolustamaan Suomea.

Yhdysvaltain joukkoja johtaisi Naton ylipäällikkö (SACEUR), joka on amerikkalainen neljän tähden kenraali ja Euroopassa olevien amerikkalaisjoukkojen komentaja. Hänen esikuntansa tunnetaan lyhenteellä SHAPE (Supreme Headquarters Allied Powers Europe) ja se sijaitsee Belgian Monsissa. Heinäkuusta 2022 ylipäällikkönä on toiminut kenraali **Christopher Gerard Cavoli**. Hän johtaisi kaikkia amerikkalaisotilaita myös siinä tilanteessa, vaikka Pohjois-Atlantin neuvosto ei pystyisi tekemään yksimielistä päätöstä artikla 5:n soveltamisesta. Yhteisoperaatioissa amerikkalaiset joukot voivat taistella myös suomalaisen esikunnan alaisuudessa, mikäli siitä on sovittu yhteisessä puolustussuunnitelmassa ja sille ovat olemassa taktiset edellytykset

Sopimusartikla 4:n kirjaus puolustuskalustosta mahdollistaa amerikkalaisten panssarivaunujen, hävittäjien ja muun kaluston sijoittamisen niin Ruotsiin kuin Suomeenkin. Pohjoismaat arvioivat kokonaisuutena, mitä amerikkalaisten aseistusta mihinkin maahan sijoitetaan. Yhdysvaltain asevoimien asejärjestelmän siirtäminen Suomeen kerrotaan tapauskohtaisesti, jos sillä on ennaltaehkäisevää vaikutusta pelotteen vahvistukseksi.

Yhdysvaltain tulevilla presidentinvaaleilla ei ole vaikutusta DCA-sopimukseen, koska sopimus-suhteista päättää Yhdysvaltain kongressi eikä presidentti. Presidentti ei pysty myöskään irtisano-

”YHDYSVALTAIN TULEVILLA PRESIDENTINVAALEILLA EI OLE VAIKUTUSTA DCA-SOPIMUKSIIN, KOSKA SOPIMUSSUHTEISTA PÄÄTTÄÄ YHDYSVALTAIN KONGRESSI EIKÄ PRESIDENTTI.”

maan Naton perustana olevaa Washingtonin sopimusta kuten ei mitään ulko- tai puolustuspoliittisia sopimuksia. Presidentti päättää yksin amerikkalaisten ydinaseiden käytöstä. Siis myös Natolle alistettujen amerikkalaisten ydinaseiden käytölle tarvitaan Yhdysvaltain presidentin auktorisointi. Presidentti päättää, mihin tarkoitukseen ydinaseita käytetään, ja Naton ylipäällikkö puolestaan, miten ydinaseita käytetään.

Yhdysvaltain vuoden 2022 ydinaseselonteon (NPR) valmistelun alla 2021 presidentti **Joe Biden** lausui, että hän suostuu ”vain harkitsemaan” ohjusten käyttöä. Biden perusteli kantaansa eskalaation hallitsemisella ja väärinarvioiden välttämällä. Sitä varten Yhdysvallat sijoittaa Eurooppaan strategisia komento-, kontrolli- ja viestintäkeskuksia sekä torjuntaohjusten tutka- ja ohjusasemia.

Aselajikomentajien neuvoston silloinen puheenjohtaja, kenraali **Mark Milley** kommentoi neuvoston puolesta, että ylipäällikkön ei pidä vetää mattoa ydinasepelotteen alta pois omalla protokollallaan. Milley kritisoi myös Bidenin kaaosmaista vetäytymistä Afganistanista 2021. Aselajikomentajien neuvoston puheenjohtajana on nyt kenraali **Charles Q. Brown**, joka toimii myös presidentin, puolustusministerin ja turvallisuusneuvoston neuvonantajana.

Aselajikomentajien neuvoston protokollan standardit ja normit määräävät, että ydinaseita pitää olla valmius käyttää aina ja kaikkialla, mutta kemiallisia aseita vain vastauksena vihollisen ensikäyttöön. Biologisia aseita ei käytetä koskaan.

Ydinasetriadi turvakuuna

Yhdysvaltain ydinasetriadin ensimmäisenä tukijalkana palvelevat mannertenväliset Minuteman III -ohjukset (ICBM). Ne yltyvät kaikkialle maailmaan 25 minuutissa, mutta niiden käytettävyyks alueellisessa konfliktissa on olematon. Ohjukset on suunnattu suoraan Kiinan ja Venäjän ydinasetukikohtiin ja voivat tulla laukaistaviksi vain täydessä ydinsohdassa. Keskilämmen siiloihin on sijoitettu 400 kappa-

letta LGM-30 G Minuteman III -ohjusta. Niiden taistelukärkinä olivat aiemmin massiiviset 1,2 megatonnin W56-vetypommit. Nyt ohjuksissa on yhteensä 800 taistelukärkeä. Ohjuksista 200 on MIRV-tyyppiä ja on varustettu 1–3 kappaleella W78-taistelukärkeä, joissa on 335 kilotonnin lataus. Loput 200 on yksikärkisiä, jollaisena toimii W87-taistelukärki, jossa on 300 kilotonnin lataus.

Yhdysvaltain pelotteen toisena tukijalkana ovat sekä Ohio-luokan että uusien Columbia-luokan ydin-käyttöisten ohjussukellusveneiden (SSBN) Trident II -ohjukset (SLBM), joita Ohio-luokan sukellusveneessä voi olla 24 kussakin ja yhteensä enintään 336 kappaletta. Kärkien räjähdystehoja on alennettu niiden käyttökelpoisuuden parantamiseksi. Ohjussukellusveneissä on nyt 280 kappaletta UGM-133A Trident II -ohjusta, joissa on yhteensä 1 920 taistelukärkeä. Kärjistä 25 on tyyppiä W76, jonka lataus on 8 kilotonnia ja yhdessä ohjuksessa niitä voi olla 1–2 kappaletta. Kärjistä 1 511 on tyyppiä W76, jonka lataus on 90 kilotonnia ja jollaisia yhdessä ohjuksessa voi olla 1–8 kappaletta. Kärjistä 384 on tyyppiä W88, jonka lataus on 455 kilotonnia, ja jollaisia yhdessä ohjuksessa voi olla 1–8 kappaletta. Columbia -luokan sukellusveneet korvaavat Ohio-luokan asteittain. Ohio-luokan sukellusveneitä on 14 ja jälkimmäisiä tulee 12. Ne ovat ydinstrategian toisen vaiheen aseita, joilla eliminoidaan vihollisen kyky jatkaa hyökkäyksiä ensi-iskunsa jälkeen.

Käytännössä Yhdysvaltain ydinasetriadin kolmantena tukijalkana ja Nato-maiden tosiasiallisena välittömänä turvakuuna toimivat Yhdysvaltain ilmavoimien Eurooppaan sijoitetut (B61-12) liitopommit, joita on yhteensä vain 180, ja vuodesta 2025 lukien tulevat operatiiviset (substrategic) isommat liitopommit (B61-13) suuria ja vahvennettuja sotilaskohteita vastaan. Nämä taktiset ja operatiiviset (substrategic) pommit ovat GPS-ohjattuja liitopommeja ja ”dial-a-yield” -tyyppiä, joiden räjähdystehoa eli plutoniumin ketjureaktiota voidaan säätää yksinkertaisesti. Tyyppin 12 räjähdyspektri on 0,3–50 kilotonnia ja tyyppin 13 räjähdyspektri 10–360 kilotonnia.

Venäjän Kuolan, Arkangelin ja Pietarin alueen ydinasebunkkerit ovat niin vahvoja, että nykykäsityksen mukaan niiden neutraloimiseen ei riitä 50 kilotonnin räjähdde. Liitopommien kuljettamisessa toimivat jatkossa häivehävittäjät F-22 Raptor ja F-35A Lightning sekä häivepommikoneet B-2A Spirit ja B-21 Raider.

Baltian ja Pohjolan ilmatilassa toimii tarvittaessa myös B-52H Stratofortress -pommikoneita, joiden ei tarvitse tunkeutua Venäjän ilmatilaan risteilyohjuksineen (ALCM), vaan ne voidaan laukaista jo Itämeren, Norjanmeren ja Jäämeren yläpuolelta. AGM-86B -risteilyohjusten kantomatka on yli 2 400 kilometriä ja sen vetypommin (W80-1) räjähdysteho voidaan myös säätää yksinkertaisesti ("dial-a-yield") 5–150 kilotonnin spektrillä. Yhteen B-52H -pommikoneeseen mahtuu 20 risteilyohjusta. Risteilyohjus pystyy suunnilleen samaan perusnopeuteen matalalla ja samaan kantomatkkaan kuin pommikone B-1B Lancer, jonka seurauksena Lancerit kantavat enää tavanomaisia pommeja ja ohjuksia.

AGM-86B -risteilyohjukset korvataan vuodesta 2025 uudella 2 500 kilometrin kantaman omaavalla risteilyohjuksella, jonka tyyppimerkintänä on AGM-181 LRSO. Siinä on modifioitu W80-taistelukärki (W80-4). Sitä voivat kuljettaa B-52H ja B-21-pommikoneet. LRSO-risteilyohjuksia valmistetaan vuoteen 2030 mennessä 1 000. Ne muodostavat kauhuskenaarion Venäjän ilma- ja ohjustorjunnalle, koska siellä ei tiedetä, mistä suunnista häivepommikoneiden iskut tulevat.

Näihin triadin asejärjestelmiin on nyt sijoitettu yhteensä 3 708 taistelukärkeä. Kun lasketaan mukaan reservissä olevat taistelukärjet, jo käytöstä poistetut ja purkua odottavat taistelukärjet, on niitä yhteensä 5 244.

Naton pelote koostuu Yhdysvaltain ydinasearsenaalin strategisesta "ydinsateenvarjosta", siis edellä mainituista mannertenvälisistä ohjuksista, jotka muodostavat pariteetin ja symmetrian Venäjän kanssa. Strategisia pommikoneita on 66 kappaletta, joista nyt 46 on tyyppiä B-52H Stratofortress ja 20 tyyppiä B-2A Spirit.

Ydinaseet ovat strateginen realiteetti

Ydinaseiden merkitystä ei pidä aliarvioida, mutta ei myöskään ylidramatisoida. Niitä on pakko käyttää, jos Venäjä aikoo käyttää tai käyttää omiaan. Ennalta estävä isku on tarkoitus tehdä puhtaasti sotilaallisiin vahvennettuihin kohteisiin ja tavalla, joka

ei käynnistä eskalaatiota, vaan hillitsee hyökkäystä hautovaa.

Kohteena eivät ole ensimmäisessä vaiheessa asutuskeskukset, vaan vasta ydinsodan toisessa vaiheessa, jos joudutaan kostoiskuihin – siis vastapuolen käynnistämän ensi-iskun jälkeen, kun omat siviilikohteet ovat joutuneet maalitauluiksi.

Tällainen tilanne voi tulla eteen, mikäli Venäjä aikoo tunkeutua Eurooppaan ja käyttää ydinasetta luodakseen pelotteen, että Nato ei käynnistäisi vastatoimia. Tällöin on Naton eliminoitava Venäjän kyky toiseen iskuun tuhoamalla sen vahvistetut ydinasetukohdat Kuolan niemimaalla ja muualla.

Osana Yhdysvaltain ja Naton pelotetta on globaali strategisten ohjusten torjuntajärjestelmä, joka muodostuu maatukikohdista ja laivaston aluksista. Espanjan Rotan sotasatamaa pitää kotisatamaan neljä amerikkalaista Arleigh Burke -hävittäjää, joista jokaisessa on 96 torjuntaohjusalustaa. Lisäksi Yhdysvaltain 6. laivaston aluksiin lukeutuu tätä kirjoitettaessa kaksi lentotukialusosastoa, joista kummassakin on Ticonderoga-luokan ohjusristeilijät, joista kummassakin on 122 torjuntaohjusalustaa. Lisäksi kummassakin lentotukialusosastossa on kaksi Arleigh Burke -hävittäjää ohjuksineen.

Itämeren tuntumassa Pohjois-Puolan Redzikowon lentotukikohdassa ilmoitettiin 15. joulukuuta 2023 operatiiviseksi uusi ohjusasema, jossa on AN/SPY-1-tutka, 8-kanisterisia pystysuoria MK41 VLS -laukaisualustoja ja SM-3 Block II A -ohjuksia. Laukaisualustojen määrää ei ole julkistettu, mutta niitä on 10–24. Redzikowosta on 150 kilometriä Kalinin-gradiiniin ja 787 kilometriä Helsinkiin.

Vastaavanlainen asema on myös Romaniassa Deveselussa. Järjestelmän ennakkovaroitustutka-asema on Turkissa Kurecikissa ja koko järjestelmän komentokeskus Saksassa Ramsteinin lentotukikohdassa.

Valmiustasot ja käyttökynnys

Toistaiseksi Yhdysvallat ei ole elokuun 1945 jälkeen ollut lähelläkään ydinaseiden käyttökynnyksen ylittämistä. Yhdysvaltain ydinaseiden valmiustason luokittelujärjestelmä tunnetaan DEFCON-järjestelmänä (Defense Readiness Condition). Aselajien komentajat loivat järjestelmän marraskuussa 1959, jotta voitaisiin pitää yllä tiettyä valmiustilaa eri komentoalueilla.

Voimassa olevaa valmiustasoa ei ilmoiteta julkisesti, mutta ymmärrettävästi liittolaiset pidetään siinä mukana. Alhaisin valmiustila on DEFCON 5 ja

YDINASEIDEN VALMIUSTASON LUOKITTELUJÄRJESTELMÄ DEFCON

VALMIUSASTEET:

- DEFCON 1: Täysi taisteluvalmius tunnin sisällä. B-52H-koneet päivystävät ilmassa. Ilmaisee korkeinta mahdollista valmiutta, ydinsodan uhka on välitön. Presidentti päivystää omassa komentokoneessaan (Air Force One).
Värikoodi: valkoinen.
- DEFCON 2: Edelleen kohotettua joukkojen valmiutta. Asevoimien käyttöönotto mahdollista kuuden tunnin sisällä.
Värikoodi: punainen.
- DEFCON 3: Joukkojen valmius kohottaminen normaalia korkeammaksi. Joukkojen radiokutsumerkit vaihdetaan salassa pidettyihin kutsumerkkeihin, ja ilmavoimien mobilisointi voi tapahtua 15 minuutissa.
Värikoodi: keltainen.
- DEFCON 4: Lisättävää tiedustelua ja kansallista turvallisuutta kohottavia toimia.
Värikoodi: vihreä.
- DEFCON 5: Normaali rauhanajan valmius. Siirtymisestä DEFCON 4:ään päättää JCS (Joint Chiefs of Staff) ja siirtymisestä ilmoittaa Yhdysvaltain puolustusministeri.
Värikoodi: sininen.

korkein DEFCON 1, joka merkitsee välitöntä Yhdysvaltoihin kohdistuvan hyökkäyksen uhkaa ja täyttä valmiutta käyttää ydinaseita. DEFCON-tilan muuttamisesta päättää aselajien komentajien neuvosto JCS (Joint Chiefs of Staff), mutta ydinaseiden käytöstä päättää yksin Yhdysvaltain presidentti. Hänen auktorisointinsa tarvitaan aina ja siksi presidentillä ja varapresidentillä ovat omat lentokoneensa, jotka toimivat heidän komentokeskuksinaan.

DEFCON 3 on ollut voimassa viimeksi jom kipur -sodan aikana 25. lokakuuta – 17. marraskuuta 1973 ja Panmunjomon välikohtauksen aikana 18-21. elokuuta 1976 sekä syyskuun 11. päivän terrori-iskujen jälkeen vuonna 2001. Valmiustasoa laskettiin 14. syyskuuta.

DEFCON 2 -taso oli osittain päällä Kuuban ohjuskriisin aikana. 16. lokakuuta 1962 Yhdysvaltain asevoimat määrättiin valmiustilaan DEFCON 3. Ilmavoimat määrättiin 23. lokakuuta valmiuteen DEFCON 2 muiden aselajien pysyessä valmiudessa DEFCON 3. Ilmavoimien valmiustasoa laskettiin 15. marraskuuta.

DEFCON 1:tä ei ole tietävästi koskaan käytetty. DEFCON-tasoja harjoitellaan valmiusharjoituksissa, mutta ne eivät merkitse operatiivisen tason nostamista. Tasot koskettavat nyt myös Suomea.

Skenaarioista strategiaksi

On erotettavissa kolme eriaisteista ydinasepoliittista skenaariota normaaliaikojä varten;

1. Maa hyväksyy ydinasestrategian pelotteen osalta ja osallistuu ydinasesuunnitteluun, mutta kiistää ydinaseiden tuomisen alueelleen ja varastoimisen sinne.
2. Maa hyväksyy ydinasestrategian käytännössä, mutta rajaa oman osallistumisensa vain taakanjako-ohjelman tukitehtäviin eli sallii ydinaseiden kuljettamisen oman alueensa kautta ja osallistumalla ydinasepommittajien suojaus-, tuki- ja huoltotehtäviin.
3. Maa hyväksyy ydinasestrategian rajoitukset ja osallistuu ydinaseiden varastoimiseen ja kouluttaa sekä sertifioi omia koneitaan ja pilottejaan ydinasepommittustehtäviin.

On poliittinen imagokysymys pohtia, mitkä rajoitteet Suomi asettaisi omalle ydinasepolitiikalleen. Niillä ei ole lopulta merkitystä ydinasestrategiassa, jos sen soveltaminen käy välttämättömäksi. Rajoitukset koskevat vain normaaliaikaa.

Nato-maan pitää hyväksyä Yhdysvaltain, Britannian ja Ranskan ydinasevoimien pelote sellaisena kuin se on ja niiden unilateraalinen päätösvalta omiin ydinaseisiin ilman veto-oikeutta. ■

Venäjän tiedustelu suuntautuu aktiivisesti Suomeen

Venäjä kohdistaa entistä voimakkaammin Suomeen ja suomalaisiin tiedustelua. Venäjän tiedustelua kiinnostavat ensisijaisesti länsimaiden turvallisuuspolitiikkaan, erityisesti Ukrainan tilanteeseen ja tukemiseen liittyvät kysymykset ja keinot pakotteiden kiertämiseen. Tiedustelua tehdään monin eri tavoin.

TEKSTI **ALPO RUSI**

Valtiotieteiden tohtori, entinen diplomaatti,
vieraileva professori yliopistossa Kaunasissa

Venäjän (Neuvostoliiton) lähetystö oli yksi maan suurimmista lähetystöistä. Valtaosa listatuista diplomaateista ja lähetystön tukihenkilöistä työskenteli käytännössä sotilastiedustelu GRU:n ja valtion turvallisuuskomitean KGB:n ulkomaantiedustelun yksiköissä.

”1992–2010 LÄNSI VAIKUTTI ITÄÄN, MUTTA SITTEMMIN ITÄ ON VAIKUTTANUT LÄNTEEN.”

PROFESSORI TIMOTHY SNYDER (YALEN YLIOPISTO)

Neuvostoliiton hajotessa maan vahvat tiedustelulaitokset organisoitiin uudelleen. Niiden palveluksessa neuvostokaudella toimineet upseerit eivät jääneet työttömiksi. Päinvastoin niiden kaadereista tuli Venäjän federaation uusi johtava luokka, *nomenklatura*.

Suomessa Neuvostoliitolla oli ollut yksi maan suurimmista lähetystöistä, joissa toimineissa sotilastiedustelu GRU:n ja valtion turvallisuuskomitean KGB:n ulkomaantiedustelun yksiköissä työskenteli valtaosa listatuista diplomaateista ja lähetystön tukihenkilöistä.

Presidentti **Vladimir Putin** julisti helmikuussa 2007 Münchenissä hybridisodan länttä vastaan ja käynnisti pääministerinä asevoimien ja tiedustelupalvelujen reformin Georgiassa elokuussa 2008 toteutetun sotilasoperaation seurauksena.

Ulkoministeriön diplomaatit väistyivät yhä enemmän taka-alalle, kun tiedustelun peitetehtävissä toimineet upseerit saivat keskeisemmän aseman maan suurlähetystöissä ja konsulaateissa. Professori **Timothy Snyder** on todennut että ”1992–2010 länsi vaikutti itään, mutta sittemmin itä on vaikuttanut länteen.”

”Viides kolonna”

Lännen vastaisessa hybridisodassa itätiedustelun peitediplomaattien tukena ovat toimineet kylmän sodan aikana kuten myöhemminkin asemamaiden vaikuttaja-agentit sekä väärällä henkilöllisyydellä toimineet ”illegaalit”. Tohtori **Markku Salomaa** on teoksessaan *Erikoisjoukot iskevät ensimmäisinä*

GRU:n vaakuna
(Glavnoje Razvedyvatelnoje Upravlenije)

(2015) arvioinut, että väärällä henkilöllisyydellä ja ilman diplomaattista statusta länsimaihin solutut GRU:n agentit voivat elää hiljaista elämää vuosikautia, ennen kuin heidät aktivoidaan informaatiosodankäyntiin, sabotaasiin, terroritekoihin sekä salamurhiin.

Ruotsissa on julkistettu aineistoja, joiden mukaan pääministeri Olof Palmén murhaan 28.2.1986 oli sotkeutunut GRU:n illegaaleja, joita hoiti Venäjän kaupallisen edustuston diplomaatti **Vladimir Nezhinskij**.

GRU:lla on Yhdysvaltain kongressin 2020 julkaiseman organisaatiokaavion mukaan 12 päähallintoa, direktoraattia, joista esimerkiksi neljä vastaa

DEFENCE AND SPACE

Kokonaisturvallisuutta tuottamassa

Kehitämme älykkäitä tuotteita ja palveluja asiakkaittemme tarpeisiin Virvestä verkottuneeseen sodankäyntiin.

Ratkaisumme tukevat Suomen viranomaisia maalla, merellä, ilmassa, verkossa, sekä avaruudessa.

Eurooppalainen tekijä.
Naton luotettu kumppani.

Nyt ja tulevaisuudessa.

AIRBUS

alueista eri puolilla maapalloa, viides johtaa sotilasoperaatioiden tiedustelua, kuudes signaalitiedustelua, erikoisyksikkö 54777 psykologista sodankäyntiä ja 29155 EU:n horjuttamista ja salamurhia. Vuonna 2018 länteen vuodettu asiakirja vahvisti GRU:lla olevan pitkän aikavälin ohjelma illegaalien vakoilijoiden rekrytoimiseksi. Eräiden tietojen mukaan SKP sai 1971 NKP:n lisääntyneen rahoituksen ehtona erityistehävän haalia KGB:lle illegaaleja.

GRU:n alaiset Spetsnaz-joukot perustettiin 1957 ja niillä oli keskeinen tehtävä jo Tšhekkoslovakian miehityksessä 1968 ja myöhemmin kaikissa Neuvostoliiton ja sittemmin Venäjän ulkomailla suoritamissa salamurhissa ja sotilaallisissa iskuissa. Kirjailija ja Venäjä-asiantuntija **Vera Efronin** mukaan Spetsnaz-erikoisjoukot olivat esimerkiksi jo vuonna 2014 harjoitelleet piilossa pysymistä Tukholman saaristossa. **Martti J. Kari** ja **Antero Holmila** toteavat puolestaan teoksessaan Miksi Venäjä toimii kuten toimii (2023) GRU:n myöhempien operaatioiden röhkeyttä, joista todisteena mainitaan **Sergei Skripalin** myrkytysyritys 2018 sekä Yhdysvaltain demokraattisen puolueen palvelimille tehty tietomurto.

Suomi oli kylmän sodan vuosikymmeninä neuvostotiedustelulle suotuisa ympäristö, jossa sen johtajat tapasivat arvokkaimpia kontaktejaan kolmansista maista. KGB-loikkari **Oleg Gordijevskin** mukaan tällainen turvatalo salaisille tapaamisille oli Neuvostoliiton suurlähetystön huvila Porkkalassa, jossa esimerkiksi KGB:n ulkomaantiedustelun päällikkönä 1975–1988 toiminut **Vladimir Krjutskov** tapaili tärkeää amerikkalaista tietolähdettä.

Vähäisemmälle huomiolle on ilmeisesti jäänyt GRU, jolla oli sen kirjauksien mukaan Suomessa 1980-luvun puolivälissä eritasoisina kontakteina, illegaaleina ja värvättyinä 160 Suomen kansalaista. Jos Gordijevskin KGB:n vuosikertomuksesta löytyvä tieto pitää ollenkaan paikkansa, Suomen puolustusvoimiin, aseteollisiin yrityksiin ja Helsingissä toimineisiin ulkovaltojen sotilasasiamiehiin on kohdistunut aktiivista neuvostotiedustelua.

Tapaus Grigori Rapota

Tehtaankadulla toimi useita peitediplomaatteja, joiden tiedustelu on jäänyt ilmeisesti huomaamatta. Esimerkiksi GRU:n asemaa ei välttämättä johtanut sotilas, vaan 1970-luvun puolivälissä nähtävästi ministerineuvos **Mihail Streltsov**. Vuosina 1987–1990 Tehtaankadulla toimi 1. lähetystösihteerinä korkeaarvoinen KGB:n upseeri **Grigori Rapota**. Hän

oli palvellut vuodesta 1966 ulkomaantiedustelussa pääosin Yhdysvalloissa ja Ruotsissa, josta hänet oli karkotettu 1984.

Ulkoministeriön arkistosta selviää, että hänen toimintansa ”rividiplomaattina” viittasi kuitenkin tiedusteluun. Rapota kiitti 26.10.1988 vastaanotolla Suomea Baltian maiden rauhoittelusta. Käynti ulkoministeriössä 14.11.1988 liittyi pohjoismaiden arktiseen yhteistyöhön. Hänelle luvattiinkin toimittaa asiakirjoja yhteistyön kehityksestä. Rapota kyse li 14.3.1989 ulkoministeriössä Afganistanissa YK:n tehtävissä toimineen kenraalimajuri **Rauli Helmi-sen** olinpaikkatietoja. Suojelupoliisi ei ollut tapaa-misista tehtyjen muistioiden jakelussa.

Suomesta lähdettyään Rapota toimi 1994–1998 Moskovassa Venäjän ulkomaantiedustelun SVR:n johtajan sijaisena ja jonkin aikaa kenraaliksi ylen-nettynä Venäjän turvallisuusneuvoston sihteerin Vladimir Putinin sijaisena. Vuoden 1999 alussa hänestä leivottiin ensin Venäjän valtiollisen asevientirytyksen, *Rosvooruzhenien* pääjohtaja ja saman vuoden syyskuussa sotilasteknologiasta vastaava varaministeri. On siten todennäköistä, että Rapota oli ollut Helsingin komennuksella kokenut, korkea-arvoinen upseeri KGB:n poliittisen tiedustelun tai GRU:n tehtävissä.

Rapota otti tammikuun lopulla 1999 puhelimitse yhteyden Suomen Moskovan suurlähettiläeseen **Markus Lyraan** kertoen, että hänen johtamansa yritys oli rekrytoimassa ”pätevää väkeä MID:stä” (ulkoministeriö), ja ”hänelle oli tullut mieleen **Valeri Marejevin** rekrytointi firmansa palvelukseen” kuten Lyra kirjasi 2.2.1999 salaisessa Supon päällikölle **Seppo Nevalle** ja ulkoministeriön itälinjalle lähettämässään raportissa. ”Harkitsevat Marejevin nimitämistä firman edustajaksi Tehtaankadun kaupalliseen edustustoon”.

Venäjän ja Valkovenäjän unionin valtiosihteerinä 2011–2021 toiminut ja Kurskin alueen senaattorina vuodesta 2021 toimiva Rapota halusi raportin mukaan kuitenkin varmistella tulisiko Marejeville ”viisumiongelmia”. Lyra ei kommentoi kryptistä kysymystä vaan huomauttaa raportin lopussa muistele-vansa, että Rapota ja Marejev olisivat palvelleet samaan aikaan Helsingissä.

Tehtaankadulla SVR:n päällikkönä 1994–1998 toimineesta Marejevistä ei ilmeisesti tullut ”firman edustajaa” kaupalliseen edustustoon, mutta hän jatkoi Moskovasta käsin yhteydenpitoa joihinkin suomalaisvaikuttajiin. On erikoista, että Leningradissa aiemmin pääkonsulina toiminut Lyra ei olisi ollut

ADOBE STOCK

Venäläisiä vakoojia on edelleen onnistunut soluttautumaan läntisten valtioiden hallinto- ja turvallisuusviranomaisten organisaatioihin.

tietoinen Rapotan tai Marejevin KGB-taustoista, eikä tarkemmin edes siitä, että he eivät olleet palvelleet samaan aikaan Helsingissä.

”Illeaalien” ja GRU:n merkitys vahvistunut

Virossa paljastui vuonna 2008 vakava vakoilutapaus kun puolustusministeriön kansallisen turvallisuuden päällikkö, **Herman Simm** olikin samalla myös SVR:n kenraalimajuri. Hänet tuomittiin vuonna 2009 kahdeksitoista ja puoleksi vuodeksi vankeuteen, josta hän vapautui joulukuussa 2019.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan 24.2.2022, kävi selväksi, että Venäjän tiedustelu oli epäonnistunut vastarinnan ennakkoinnissa. Toisaalta lännen hybridisodan vastainen puolustus oli myös pettänyt. Venäjä keskitti jatkossa länsimaiden laajojen diplomaattikarkotusten seurauksena ulkomaan tiedustelua entistä enemmän illegaaleille.

Syksyllä 2023 Tromssan yliopiston tutkija paljastui GRU:n everstiksi, jolla oli väärennetty Brasili-

an kansalaisuus. Latvialainen europarlamentaarikko **Tatjana Zdanoka** paljastui puolestaan tammi-kuussa 2024 FSB:n pitkäaikaiseksi vakoilijaksi oltuaan jo pitkään tunnettu avoimesta Venäjä-myönteisyydestään.

Suomessa karkotettiin kesällä 2023 yhdeksän Venäjän diplomaattia, joiden on nähty sekaantuneen moitittavaan toimintaan. Valtioneuvoston tiedotteen mukaan heidän toimintansa on ollut Wienin diplomaattisia suhteita koskevan yleissopimuksen vastaista. Nyt karkotettavien ihmisten määrä oli poikkeuksellinen. Suomi edellisen kerran karkotti vuonna 2022 kaksi Venäjän suurlähetystön työntekijää ja epäsi yhden työntekijän viisumin jatkon.

Saksassa on mediallyle vuodettu alkuvuodesta 2024 maan armeijan asiakirjoja, joissa arvioidaan Venäjän käynnistävän EU:n vastaisessa hybridisodassa uuden, aiempaa hyökkävämmän vaiheen keväällä 2024. Aiemmistä tapahtumista voidaan saada oppia mitä on odotettavissa. ■

TikTok

Kiinan kyber- ja infosota länttä vastaan

TikTok on nopeimmin kasvava sosiaalisen median sovellus länsimaissa nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa. Miksi Tiktokin 15 sekunnin videot koukuttavat – ja mitä sovellus kykenee lännessä tekemään?

TEKSTI KATLEENA KORTESUO

Filosofian maisteri, Master of Business Administration

Ei ole julkisesti tiedossa, millaisia tavoitteita sovelluksen kehittäjäyhtiö ByteDance tai Kiinan valtio ovat asettaneet Tiktokille. Silti kehittäjien motiiveja voi päätellä siitä, kun tarkastelee sovelluksen ominaisuuksia ja erityisesti sen käytön vaikutuksia. Jos on olemassa sovellus, jolla on äärimmäisen tehokkaat vaikutusominaisuudet, nämä piirteet eivät ole kehittyneet tyhjästä tai sattumalta.

Kybervaikuttaminen, infovaikuttaminen ja psykologiset operaatiot

Tiktok asettuu toiminnoiltaan ja vaikutuksiltaan kybervaikuttamisen, informaatiovaikuttamisen ja psykologisten operaatioiden leikkauspisteeseen.

Kybervaikuttamisen tavoitteena on heikentää tai häiritä vastustajaa tai tuhota vastustaja. Käytännössä siis operaatioilla pyritään vahingoittamaan kansallisia etuja tai elintärkeitä toimintoja. Kybervaikuttaminen tapahtuu pitkälti piilossa, ja sen voimankäyttösäännöt ovat epäselvät.

ikTok

Sen osapuolina eivät myöskään välttämättä ole valtiot vaan myös puolivaltiolliset toimijat ja yksittäiset hakkeriryhmät.

Infovaikuttaminen taas on tavoitteellista ja strategista viestintää. Siinä informaatiota tuottamalla, muokkaamalla tai rajoittamalla pyritään muuttamaan kohteen käytöstä, kognitiota ja tietovarantoa.

Psykologiset operaatiot ovat informaatiovaikuttamisen alakategoria, jossa tavoitteena on vaikuttaa yksilöiden toimintaan, ajatteluun, asenteisiin, arvoihin ja päätöksentekoon. Psykologisissa operaatioissa vaikutetaan kohteen henkiseen kriisinkestävyteen erityisesti disinformaatiolla.

Tiktokin tiedonkeruu

Tiktokissa on merkittäviä eroja verrattuna muihin somekanaviin. Kaikissa somepalveluissa on toki ongelmansa, mutta Tiktok tarjoilee enemmän haittoja kuin muut.

Ensinnäkin Tiktokin tietosuojakäytäntö antaa sovellukselle enemmän valtuuksia kuin muiden sovellusten ehdot. Tiktok tallentaa jopa luonnoksina olleet poistetut sisällöt. Jos siis käyttäjä kirjoittaa hetken mielijohteesta jotain tulenarkaa mutta poistaa sen ennen julkaisua, sekin materiaali jää Tiktokille. Lisäksi sovellus käyttää kasvojen ja maiseman tunnistusta, joiden avulla se pystyy jäljittämään, missä käyttäjä liikkuu ja kenen kanssa.

Sovellus pystyy myös päättämään käyttäjän toiminnan perusteella käyttäjän iän, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen. Tämä tieto voi olla kohtalokasta maissa, joissa seksuaali- ja sukupuoli-vähemmistöt ovat lainsuojattomia.

Kaiken lisäksi osa käyttäjistä jakaa sovellukselle vapaaehtoisesti myös sijaintinsa ja puhelimensa osoitekirjan. Niinpä käytännössä jokaisen suomalaisen yhteystiedot ovat jo Tiktokin hallussa, vaikka heillä itsellään ei olisi tiliä Tiktokissa.

Jos vertailukohdaksi otetaan Facebookin, Instagramin ja Whatsappin käyttöehdot, ero on merkittävä. Ne eivät kerää leikepöydän sisältöä eivätkä luonnoksina ollutta julkaisematonta sisältöä. Ne eivät myöskään ilmeisesti tee vastaavaa kuvantunnistusta ja kuvaperustaista paikkatunnistusta kuin Tiktok. Lisäksi Whatsapp-viestintää ei voi lukea, koska se on päästä päähän salattua.

Koukuttavampi kuin muut

Tiktok on toiminnoiltaan addiktoivampi kuin monet muut video- ja yhteisösovellukset. Syitä on kolme.

Ensinnäkin Tiktokissa on loppumaton käyttökokemus. Kun käyttäjä avaa Tiktok-sovelluksen, suositeltu video alkaa pyöriä välittömästi. Videoiden välillä ei ole taukoa, vaan seuraava käynnistyy automaattisesti heti edellisen loputtua. Tämä kaikki aiheuttaa ikuisesti jatkuvan käyttökokemuksen, jonka virrasta on vaikeampi poistua.

Toiseksi Tiktok tarjoilee lyhyitä videoita ja nopeita sisältöjä. Nuorten keskittymiskyky on heikentynyt, joten sovellus tarjoilee heille äärimmäisen lyhyitä videoita. Tämä heikentää keskittymiskykyä entisestään, joten käyttäjä ei enää halua eikä pysty kulluttamaan pitempää ja vaativampaa sisältöä.

Kolmanneksi Tiktokin algoritmi on parempi ja henkilökohtaisempi. Jokainen suomalainen on törmännyt Facebookin huonoihin mainoksiin, jotka eivät liity mitenkään käyttäjään. Sen sijaan Tiktokin kohdennettu algoritmi saa käyttäjän pysymään videoiden parissa pitempään. Suositusten henkilökohtaisuus vaikuttaa aivojen limbiseen järjestelmään, joka säätelee mielihyvää ja riippuvuutta. Tiktokin aiheuttama riippuvuus näkyy aivokuvissa.

Tiktok ja Kiina

On ilmeistä, että Kiinan valtio tietää Tiktokin olevan haitallinen sovellus etenkin lapsille ja nuorille, sillä sitä ei ole saatavilla Kiinassa lainkaan. Sen sijaan sovelluskaupoissa on ByteDancen kehittämä rinnakkaissovellus Douyin, joka on Tiktokin turvallisempi ja terveellisempi versio.

Douyinissa on vähemmän videoita ja enemmän opetuksellista sisältöä. Lisäksi Douyinissa on pienet katkaisevat tauot videoiden välissä, jotta sovellus olisi vähemmän addiktoiva. Lapset voivat käyttää Douyin-sovellusta vain 40 minuuttia päivässä, eikä käyttö onnistu lainkaan yöllä kello 22–06. Näitä ominaisuuksia Tiktok ei tarjoa muissa valtioissa.

Tiktokin kehittäjäyhtiö ByteDance on Kiinan valtion määräysvallassa. Kiinan kansallinen tiedustelulaki antaa viranomaisille laajat pääsyoikeudet yritysten asiakasrekistereihin, käyttäjätietoihin ja järjestelmiin. Tiedustelulaki velvoittaa kaikkia kansalaisia ja kiinalaisia organisaatioita tekemään yhteistyötä tiedusteluviranomaisten kanssa. Artiklat 14 ja 16 antavat viranomaisille oikeuden tulla yrityksen tiloihin, ottaa haltuunsa haluamaansa dataa ja kerätä mitä tahansa yrityksen materiaaleja ja omaisuutta.

Länsi on koukussa

TikTok on suosituin somesovellus yhdysvaltalaisien 11–17-vuotiaiden nuorten keskuudessa. Tällä ikäryhmällä Tiktokin päivittäisen käyttöajan mediaani on kaksi tuntia, mutta enimmäkseen sen parissa ollaan seitsemän tuntia päivässä.

Suomessa luvut ovat samansuuntaiset. Esiopetus-ikäisten ja alakoululaisten ikäryhmissä 32 prosenttia käyttää Tiktokia joko useita kertoja viikossa tai jopa päivittäin. Vastaavasti yläkouluikäisistä 72 prosenttia käyttää Tiktokia päivittäin tai useita kertoja viikossa. Lisäksi 5–7-vuotiaista lapsista jopa 12 prosenttia käyttää Tiktokia useita kertoja viikossa.

Myös aikuisten keskuudessa TikTok on kasvatantunut suosiotaan kaikkialla maailmassa. Suomessa TikTok tavoittaa yli 30 prosenttia aikuisista. Saksassa vastaava lukema on lähes 30 prosenttia, Isossa-Britanniassa 37 prosenttia, Ukrainassa 44 prosenttia ja Brasiliassa jopa 50 prosenttia.

Tiktokkaaminen on ammatti tai osa työnkuvaa monelle yrittäjälle, journalistille, poliitikolle ja viranomaiselle. Suomalaisista kunnista ja kaupungeista 14 prosenttia on Tiktokissa, ja määrä kasvaa jatkuvasti. Tiktokissa ovat esimerkiksi Helsingin poliisi, Verohallinto, Aalto-yliopisto, sisäministeriö, ulkoministeriö, Helsingin Sanomat ja Yle. Kansanedustajista yli neljäsosa on Tiktokissa, ja joillain on yli 100 000 seuraajaa.

Lisäksi on olemassa lukuisia suomalaisia ammattitiktokkaajia, joilla on miljoonia seuraajia Suomessa ja ulkomailla. Suosituimpien tulot yltyvät jopa miljoonan euron liikevaihtoon.

Tiktokin seuraukset lännessä

Tiktokin on havaittu useissa yhteyksissä levittävän haitallisia tunteita ja ilmiöitä. Tiktok-sovelluksen etusivulla on personoitu ”For you” -syöte, joka ehdottaa käyttäjälle videoita tämän kiinnostuksen koh-

teiden pohjalta. Syötteen on huomattu suositteluvan videoita, jotka ihannoivat huumeidenkäyttöä, anoreksiaa, itsensä vahingoittamista tai itsemurhaa.

Sosiaalisen median liiallinen käyttö heikentää nuorten mielenterveyttä. Yli kahden tunnin päivittäinen käyttö lisää riskiä masennukseen, ahdistukseen ja itsensä vahingoittamiseen. Somen haitallisuus koskee myös muita sovelluksia, mutta Tiktokin käyttöä on vaikeampi vähentää sen addiktoivuuden vuoksi.

Liiallinen Tiktokin käyttö heikentää tunnetaitoja, sosiaalisia taitoja sekä lasten ja nuorten koulunestystä. Kun nuori viettää useita tunteja päivässä Tiktokissa, se kaikki on pois lukemisesta, opiskelusta ja ystävyys-suhteista.

TikTok lisää myös sosiogeenisiä tartuntoja kuten tic-liikkeitä ja opittua Touretten syndroomaa. Kun nuori tai vaikutuksille altis ihminen katsoo videoita, joilla muut esittelevät tic-liikkeitään, hän alkaa alitaivasti toistaa niitä itse.

Tiktokissa leviää erilaisia vaarallisia haasteita. Osa niistä on terveydelle haitallisia, ja joidenkin riskinä on jopa kuolema. Useita lapsia eri puolilla maailmaa on menehtynyt Tiktokin tukehduksista haasteeseen. Indonesiassa Tiktok-haaste yllytti lapsia hengittämään jälkiruokien koristeena olevaa nestemäistä tyyppiä, joten 20 lasta loukkaantui. Chilessä tiktokkaajat haastoivat syömään ahdistuslääkkeitä ja taistelemaan nukahtamista vastaan, jolloin useita lapsia joutui ensihoitoon.

Saisiko olla tiedusteludataa lännessä?

TikTok kerää jatkuvasti käyttäjien henkilökohtaista ja biometristä dataa. Se pystyy myös tunnistamaan käyttäjien emootiot näiden lähettämien videoiden, tekstien ja reaktioiden perusteella. Moni käyttäjä kertoo Tiktokissa terveydestään, raha-asioistaan ja ihmissuhteistaan joko julkisesti tai yksityisviesteillä, ja kaikki tämä tallentuu.

TikTok kykenee paikantamaan jokaisen käyttäjän reaaliaikaisesti joko sijaintidatasta tai tunnistamalla lokaation hashtageista, kuvista ja videoista. Lisäksi TikTok pystyy päättämään ihmisten suhdetieverkoston sillä perusteella, kenen kanssa käyttäjä lähettelee rakkausviestejä, kenen kanssa hän riitelee ja kenen kanssa on samassa työpaikassa.

TikTok on jäänyt kiinni useita kertoja teoista, joita voi luonnehtia vakaviksi yksityisyydensuojan loukkauksiksi tai jopa vakoiluksi. TikTok on vakoillut palveluaan käyttävien toimittajien sijaintitietoja, joita se vertaili omien työntekijöidensä sijainteihin

KAIKKI TIKTOKIN KERÄÄMÄ TIETO ON KIINAN VALTION KÄYTÖSSÄ. – MIHIN TARVITAAN VAKOILULENNOKKEJA, KUN TARJOLLA ON MILJOONIA SUORIA LÄHETYKSIÄ KAIKKIALTA MAAILMASTA?

ja verkostoihin. ByteDancen tavoitteena oli paljastaa yrityksen tietovuotajat. Tapaus osoittaa, että Tiktok pystyy halutessaan vakoilemaan poliitikkoja, päättäjiä, tutkijoita, toimittajia ja mielipidevaikuttajia. Tämä mahdollisuus on sillä koko ajan käytettävissä, eikä kukaan tiedä, kuinka paljon Kiinan valtio käyttää Tiktokin tuottamaa dataa omiin tarkoituksiinsa.

Tiktok kokosi listaa myös niistä käyttäjistä, jotka olivat katsoneet seksuaalivähemmistöjä käsitteleviä videoita. Tämä nimilista oli monen Tiktokin työntekijän tarkasteltavissa. Sittemmin Tiktok rajoitti työntekijöiden katseluoikeuksia, mutta ilmeisesti sillä on yhä olemassa tiedot videoiden katsojista.

Yhdysvaltain lainsäädännön mukaan Tiktokin pitäisi säilyttää yhdysvaltalaisien käyttäjien tiedot paikallisilla palvelimilla, eikä niitä saisi vuotaa Kiinaan. Tiktok on kuitenkin jäänyt kiinni siitä, että sen kiinalaisilla työntekijöillä on ollut pääsy yhdysvaltalaisien käyttäjien dataan.

Nämä tapaukset täytyy nähdä pintaan nousevina varoitusmerkkeinä siitä, mitä Tiktok pystyy tekemään käyttäjätiedolla. Tiktokin koodi on kuin samea vesi, jonka läpi ei näe. Niinpä joudumme päättelemään näistä pulpahduksista, mitä muuta pinnan alla voi olla.

Vaarallinen ja toimiva kanava

Tiktok on tehokas ja vaarallinen kybersodankäynnin, infosodankäynnin ja psykologisten operaatioiden kanava. Se käytöllä on vakavia seurauksia nuorten mielenterveydelle ja valtion informaatioturvallisuudelle.

On tunnettu tosiasia, että Kiinan valtio kehittää keinoja, joilla se pystyy muokkaamaan ja kontrolloimaan vihollisen kognitiivisia toimintoja ja päätöksentekokykyä. Keinoina voivat olla muun muassa elektromagneettinen säteily, mediakampanjat ja biologinen vaikuttaminen. Tutkijat puhuvat aivosodasta (brain war) tai kognitiivisesta sodankäynnistä (cognitive warfare).

Niinpä voi todeta, että Tiktok on yksi palanen aivosodan keinovalikoimassa. Kenties ByteDance ei alun perin ajatellut kehittävänsä addiktoivaa kaukosäädintä länsimaisiin mieliin, mutta sellainen Tiktokista tuli, eikä Kiinan valtio epäröi käyttää sitä.

Kaikki Tiktokin keräämä tieto on Kiinan valtion käytössä. Kiina pystyy siis esimerkiksi paikantamaan länsimaissa alkavat mielenosoitukset (millä kaduilla ihmiset kokoontuvat ja missä mielentilassa). Käytännössä se halutessaan pystyy myös ohjaamaan ihmisten tunnetilaa syöttämällä vaikkapa kiukkuiselle väkijoukolle vihaa lietsovaa sisältöä.

Kiina saa käyttöönsä jatkuvaa ja ajantasaista videosisältöä kaikkialta lännestä. Vaikka käyttäjän puhelimesta olisi kytketty sijaintitiedot pois päältä, Tiktokin automaattinen kuvatunnistus päättelee sijainnin. Mihin tarvitaan vakoilulennokkeja, kun tarjolla on miljoonia suoria lähetyksiä kaikkialta maailmasta?

Suomalaisia Tiktokin käyttäjiä on lähes kaksi miljoonaa, mikä tarkoittaa noin 30 prosenttia kansalaisista. Lisäksi Tiktokin käyttäjämäärät kasvavat voimakkaasti varsinkin nuorten keskuudessa. Sovelluksen tavoitavuus nousee siis pian yli puoleen väestöstä, elleivät informaatioympäristö, kybertietoisuus tai lainsäädäntö muutu.

Ymmärtävätkö nuo miljoonat suomalaiset Tiktokin käyttäjät, mikä riski muodostuu heille yksilöinä ja Suomelle valtiona? Tietävätkö he, mihin Tiktok pystyy ja ovatko he edes lukeneet palvelun käyttöehtoja?

Olisi tärkeää pohtia myös viranomaisten roolia Tiktokissa. He toimivat väistämättä kanavan validoijana: nuori voi väittää vanhemmilleen, että Tiktok on turvallinen, koska poliisikin on siellä. Onko järkevää tuottaa viranomaissisältöä vaarallisille alustoille vain tavoitavuuden vuoksi? Eihän poliisilla ole julkista tiliä myöskään pimeässä verkossa, vaikka sillä ehkä tavoittaisi joitakin nuoria. ■

Artikkelin lähteet ovat katsottavissa kirjoittajan blogissa osoitteessa eioototta.fi/tiktok-lahteet.

TOHTORINMIEKAT JA -HATUT • UPSEERINMIEKAT MELANDERS HATTFABRIK HELSINGFORS

Melanders Hattfabrik valmistaa tohtorinhattuja ja myy yksinoikeudella WKC Solingenin valmistamia tohtorinmiekköjä.

Nyt kauttamme saa myös saksalaista laatua olevat perinteiset maa- ja merivoimien upseerinmiekat.

Suomen itsenäistyttyä Akseli Gallen-Kallela suunnitteli puolustusvoimien käyttöön paraatimiekat ja akateemiselle maailmalle ainutlaatuiset tohtorinmiekat. Miekat ovat olleet alusta lähtien WKC Solingenin valmistamat. Tehtaan juuret ulottuvat aina 1500 -luvulle asti.

www.melandershattfabrik.com

> O S K A R I

Juha-Antero Puistola
Komentaja evp.

Lento vapauteen

Vuoden alussa maailmalla rytisi sen veran, että kehtaan olettaa suurimman osan lukijoista sivuuttaneen pikku-uutisen Kiinan ja Intian suhteiden viimeisimmistä käänteistä. Helmikuun ensimmäisellä viikolla Intian viranomaiset vapauttivat kirjekyyhkyn, jota oli pidetty säilössä kahdeksan kuukautta vakoilusta epäiltynä. Se oli otettu kiinni Mumbain sataman liepeillä kotelossaan epäilyttävästi kiinalaiselta vaikuttava viesti.

Kuukausien tutkintavankeuden jälkeen lintu ilmeisesti murtui kuulusteluissa ja tunnusti olevansa taiwanilainen kilpakyyhky. Intia ei tulkinne maakuntaa osaksi Kiinaa, koska vakoilusyytteistä luovuttiin, ja siivekäs pääsi jatkamaan matkaansa eläinten hyvinvoinnista huolehtivan järjestön avustuksella.

Kyyhkysten musta maine

Viranomaisten epäluuloa ei voi suoralta kädeltä luokitella foliohattuiksi, koska kyyhkysiä on käytetty sodan ja vakoilun apuvälineinä niin pitkään kuin on ollut sotia, vakoilua ja kirjekyyhkyjä eli verraten pitkään.

Kylmän sodan aikana "tirppoja" oli ilmeisesti yritetty käyttää myös lentokuvaukseen sekä salakuuntelulaitteiden kuljetukseen. Aitojen ja oikeiden kyyhkysten seuraan alkaa ilmeisen pian tuppautua linnuiksi naamioituja lentolaitteita, joten tarkkaavaisuuteen on syytä jatkossakin.

Kauppatorilla lokit nappaavat turistien eväiden lisäksi muutaman kuvan satamavieraisissa olevista aluksista. Otollisia kuvauskohteita on tulevaisuudessa paljon aiempaa enemmän, kun liittolaisemme näyttäytyvät erilaisten harjoitusten lomassa. Jokai-

nen, joka on Helsinkiä mereltä katsonut, tietänee, että sitä näkymää kelpaa esitellä hyväntahtoisille vieraille, joiksi voitaneen laskea myös viatonta kauttakulkua toteuttavat lintuset.

ADOBE STOCK

Häkilinnun signaali

Euroopan ja Suomen turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön muutos muistuttaa Rubikin kuutioita. Yhtä kiekkoa kun kääntää, niin kaikki sivut ovat sekaisin. Aiheen kanssa painija saattaisi haluta samankaltaisen ratkaisun kuin Aleksanteri Suuri Gordionin solmun kanssa. – Kuutio päin seinää, ja sitten kootaan keksintö rauhassa uudelleen ja kerralla oikein.

Onneksemme kukaan täysipäinen ei heittäne mitään seinään ainakaan liian rajusti vain jälkiselvittelytyötä helpottaakseen. Epäonneksemme on mainittava, ettei ihan kaikilla johtajilla näytä olevan jokainen päänupin pultti rauhantahtoisuuden asennossa. Siksi meidän täytyy varautua myös siihen, että nykyjärjestelmä murtuu.

Satavarmojen kuution kokoamisohjeiden puutteessa länsimaissa seurataan kynä rapisten kaikkia merkkejä, joita Intia antaa Kiinan suuntaan ja vastoin päin. Siksi myös tyrmässä virunut kirjekyyhky pääsi taivaan sinen lisäksi tähän artikkeliin. Perustelu on varsin yksinkertainen.

Olipa kuutio millainen tahansa, niin Kiina, Intia ja Venäjä edustavat vähintään yhtä kerrosta. Se, miten ne asemoituvat keskenään vaikuttaa siihen, mikä väri kullekin sivulle muodostuu. Kirjekyyhkyn vapauttaminen kaukana Intiassa ei todennäköisesti ole merkki Kiinan ja Intian välien pikaisesta lähentymisestä, mutta ehkä se on heikko signaali. Karumpina aikoina lintu olisi lehahtanut vapauden asemesta liekkeihin. ■

SUOMALAINEN ORBIS OY ON TOIMITTANUT LUOTETTAVIA TIEDONSIIRTORATKAISUJA JO VUODESTA 1949.

Toimitamme maanpuolustuksen erityisvaatimuksiin suunniteltuja kestäviä ja laadukkaita komponentteja, jotka takaavat kriittisten järjestelmien korkean teknisen suorituskyvyn, sekä suojaus- ja mittalaitteita, joilla varmistetaan tiedonsiirtoverkon toiminta vaativissa olosuhteissa. Toimimme luotettujen päämiesten kanssa, ja valikoimamme kattaa paitsi MIL-standardin mukaiset myös NATO-yhteensopivat tuotteet.

Orbis Oy | Vanha Kaarelantie 9, 01610 Vantaa | www.orbis.fi | p. 020 478 8600

Tankki Viipurin kadulla 1944

TEKSTI OHTO MANNINEN

Taistelu Viipurista kesällä 1944 alkoi yllättävän nopeasti, kun neuvostopanssarit saapuivat rantatietä lähes vastustuksetta kaupungin kaakkoisosaan.

Sotakirjailija **Jukka L. Mäkelä** kertoi asiasta teoksessaan *Salaisen sodan saatos-ta* (1965): radiotiedustelu oli pystynyt seuraamaan venäläispanssarien radioiden siirtymistä Koiviston alueelta Viipurin Käremaen alueelle. Uudelleen hän palasi asiaan vuonna 1973 teoksessaan *Teräsvyöry Kannaksella*. Hän kuvaa iltapäivän 20.6. tapahtumia: ”Mikkelissä Ilmavoimien Radiopataljoonan toimintakeskukseen saapui ainituolatuinen siepattu sanoma. Sen antajana oli venäläinen panssarivaunu, josta johdettiin sekä panssarivaunujen että ilmavoimien tulta. Vaunusta, joka oli tuolloin Käremaellä Viipurin eteläosassa, antoi jonkin panssariyksikön komentaja ilmoituksen, että hän ajoi viipurilaisella kadulla ja vihollinen on lyöty hajalle.” On huomattava, että sana ”sanoma” viittaa salasanomaan eikä selväkieliseen puheeseen.

Mäkelän mukaan toimintakeskuksen päällikkö, luutnantti **Rope Kojonen** käsitti sanoman tärkeyden ja yritti puhelimesta tavoittaa Tiedustelutoimisto 1:n päällikköä, majuri **Uljas Käköstä**. Hän sai vaivalloisesti yhteyden päämajoitustemestari **Aksel Airoon**, joka sattui olemaan **Mannerheimin** luona.

MÄKELÄ HALLITSI KIRJOITTAMISEN TAIDON ja saattoi jännitystä lisätäkseen hieman parannellakin asioita. Arkistoissa on nimittäin kirjattuna edellisenä päivänä, 19.6. toinen sanoma. **U.S. Hahti** Päämajan operatiiviselta osastolta kertoi kello 09.35 luutnantti Kojosen ilmoittaneen: Ilmavoimien radiopat. siepannut vihollisen sanoman: ’Johtajapsv. kutsuu hyök-

käykseen ilmoittaen 2-3 km. Summan pohj.puolella olevan tykistöasemamme, joita tuhoamaan klo 10.45 käsketty ilmavoimia.’ Tämä sisältö on alkuperäislähteestä, mutta ”väärältä” päivältä ja väärältä alueelta, valtatie suunnalta.

Kesäkuun 20. päivän tiedon todenperäisyyttä vahvistaa se, että sitä on muistellut kaksi Päämajassa ”tietävällä” paikalla toiminutta henkilöä. Evers-ti **Petteri Parikka** julkaisi vuonna 1964 kirjoituksen kenraali Airon haastattelusta. Airo oli kertonut: ”Viipurin ’viimeisenä päivänä’ tuli [tiedusteluosaston päällikkö] **Reino Hallamaa** Airon huoneeseen ja ilmoitti radiotiedustelun siepanneen sanoman, jossa hyökkääjän eräs panssarivaunun johtaja oli ilmoittanut ajaneensa Viipuriin Linnansillan kaupungin puoleiseen päähän ja tiedusteli toimintaohjetta, Airo soitti heti Kavantsaareen IV armeijakunnan esikuntaan ja tiedusteli tilannetta. Esikunta ei tuntenut. Airo kehotti tarkistamaan tilanteen välittömästi.”

RADIOHAASTATELUSSA *Sotilaiden ääniä* eversti **Valo Nihtilä** kertoi, että tieto oli Päämajassa ennen kuin armeijakunnalla: ”Eräs venäläinen panssarikommentaja ilmoitti esimiehelleen: Hän oli murtautunut Viipuriin ja ajeli parastaikaa panssarillaan pitkin Viipurin katuja. – Päämajan radiotiedustelu sieppasi sekä avasi tämän radiosanoman ja ilmoitti heti sen meil-le operatiiviselle osastolle. Minä soitin muun muassa kenraali **Svenssonille**, joka oli V armeijakunnan komentaja ja tällä lohkolla: Oletko tietoinen, että venäläiset ovat Viipurissa? – Hän ei uskonut -- otti asiasta selvää ja soitti hetken päästä: Paikkansahan se piti.”

Ajoitusta rajoittanee se, että Svensson, joka tuli ”rintamavastuuseen” vasta 21.6., oli 20.6. puhelinyhteyden ääressä Vainikkalassa klo 12.00 – 14.30 – siis asiaan nähden liian aikaisin – ja Ratsuväkiprikaatissa Tervajoella klo 16.00 – 18.30, mikä sopisi paremmin yhteysajankohdaksi. – Kertomus ei ehkä ole siirtynyt jälkimaailmalle aivan sanatarkasti. Tosin puhelinyhteydet Kannaksen suunnassa olivat tuolloin lähes olemattomat.

Neuvostopanssari Viipurissa. Numero osoittaa sen kuuluneen 152.Panssariprikaatiin, joka oli saapunut Viipuriin rantatietä.

Kenraaliluutnantti **Viljo Tuompon** päiväkirjamerkintä, että ”Moskovan radiosta” oli kuultu vihollisen päässeen Viipurin alueelle, saattoi olla radiotiedustelun peittelyä.

Operatiivisen osaston puhelinmuistioista voidaan päätellä, että Päämajasta IV armeijakuntaan kohdistunut tiedustelu saattoi tapahtua kello 17.40 (”erittäin huono kuuluvuus”). Sanoman todenperäisyydestä ja sisällöstä tullaan aina jonkin verran keskustelemaan. Tiedon tuloa tuskin kiistetään.

SUOMEN RADIOTIEDUSTELUN selvittämiskykyä paransi se, että Saksan kuuntelutiedustelulta saatiin päivällä 16.6. tiedot venäläisten panssarivoimien ryhmittämisestä ja Il-2-sturmovikkien lähdöstä Kasimovon lentokentältä (Kannaksella) hyökkäystä tukemaan. Suomen ilmavoimien radiopataljoona sieppasi 19.6. aamulla panssarivaunun (edellä mainitun) pyynnön saada ilmavoimat tuhoamaan Summan pohjoispuolella olevan suomalaisten tykistöaseman.

Merkittäväksi osoittautui tässä vaiheessa se, että saksalaisilta oli saatu panssarikoodin aineistoa. Koodia käytettiin maaliskuuhuhtikuussa 1944 hyökkäyksessä Pihkovan ja Narvan porteille, mutta sanomia ei silloin saatu auki. Materiaali luovutettiin vaihtosopimuksen mukaisesti Radiotiedustelukeskukseen, jossa työt pantiin käyntiin. Suurtaistelua Kannaksella oli käyty vain ”muutama päivä”, kun menetelmä oli ratkaistu ja sanomat voitiin lukea. Havaittiin, että neuvostopans-

sarit käyttivät Kannaksella samaa järjestelmää. Uuden sanomamateriaalin avulla koodi selvisi 19.6.

Eversti Käkönen kertoo muistelmissaan, että kaapattiin myös sähkö panssarijoukkojen kuormauksista Karjalan kannaksella Karhusuolla ja Kämärällä. Tämä ei kuitenkaan ollut merkki neuvostojoukkojen vetämisestä kohti Viron suunnalla alkavaa hyökkäystä. Suomalaisten vielä selvittämät sanomat osoittivat, että kyseessä olivat yksiköiden täydentämiset.

Suomalaisten kyky seurata neuvostopanssarien liikkeitä säilyi lähes päivittäisesti ainakin 19.7. asti. Tuolloin suurhyökkäys oli pysähtynyt. Poissiirtoa pystyttiin seuraamaan ilmatiedustelulla ja varsinkin partiotoiminnalla.

Vastaavaa etua suomalaiset saivat, kun saksalaiset totesivat, että Itä-Karjalassa toimivat panssarivoimat käyttivät 3-N menetelmää, joka oli ollut venäläisten käytössä mainitun 4-N menetelmän rinnalla keväthyökkäyksessä Pihkovaan ja Narvaan. Tämä oli loistava uutinen, sillä tarvitsi vain etsiä arkistosta saksalaisten monistama koodipohja ja aloittaa avaaminen. Tarvittiin kyllä täydentämistä ja paikkaamista, mutta saksalaisten avulla voitettiin paljon aikaa, mikä oli taistelutilanteessa tärkeintä.

STELLA POLARIS -OPERAATIOSSA Ruotsiin siirtyneet radiotiedustelijat seurasivat neuvostojoukkojen ryhmyityksiä Itämeren eteläpuolella kevääseen 1945 asti. ■

Suomalaisen sotataidon teknologiapohja

TEKSTI **JYRI KOSOLA**

Ukrainan sota on toteutunut suurin piirtein suomalaisten ennakoiman strategisen iskun mallin mukaisesti. Poikkeuksena on ollut sodan kesto ja degeneroituminen staattiseksi kulutussodaksi.

Sodan pitkittyminen korostaa sekä riittävän joukkorotaation mahdollistavaa reserviä, joka on mahdollista luoda asevelvollisuusperusteisella joukkotuotannolla, että oman sotavarustetuotannon tärkeyttä, siitäkin huolimatta, että Ukraina saa merkittäviä määriä sotavarusteistaan muiden maiden avustuksina. Sodan degeneroiduttua ensimmäisen maailmansodan kaltaisiksi kulutustaisteluiksi erityisesti tykistön ja kranaatinheittimien ampumatarvikkeiden kansallinen tuotanto on osoittautunut välttämättömäksi.

Voidaan kysyä, olisiko ampumatarvikkeiden lisäksi syytä tuottaa kriisiaikana sellaisia järjestelmiä, jotka tukisivat suomalaista toimintaympäristöä hyödyntäviä suorituskykyratkaisuja. Siis konsepteja,

joissa operaatioajatus, taktiikka, johtaminen, koulutus ja tekniikka muodostavat kokonaisuuden, joka perustuu suomalaisen maaston, sääolosuhteiden ja muiden erityispiirteiden hyödyntämiseen.

Arktiset erityispiirteet ovat suomalaisten lisäavo

Suomi on maailman arktisin maa. Ainakin sen perusteella, missä ihmiset asuvat. Suomi on ainoa maa, jonka kaikki satamat jäätyvät talvisin. Jää rajoittaa alusten liikkuvuutta ja jäässä kulkemisen aiheuttama melu lisää paljastuvuutta. Arktisuus tuo omat haasteensa, mutta arktinen osaaminen on myös voimavara, jota kannattaa hyödyntää.

Suomen neljänä vuodenaikana toimintaympäristön olosuhteet vaihtelevat merkittävästi. Tällä on vaikutus lukuisiin sotilaallisesti merkittäviin seikkoihin, kuten sensoreiden ja hakupäiden kykyyn erottaa kohteita taustasta, ajoneuvojen ja alusten liikkumiskykyyn ja joukkojen johtamiseen. Metsäinen järvien ja soiden pilkkoma maasto rajoittaa viesti-, sensori- ja asejärjestelmien tehollista kantamaa. Näkyvyys on tyypillisesti muutamia kymmeniä metrejä Keski-Euroopan kilometrien sijaan.

VAATIVAT MOBIILIT JÄRJESTELMÄ- RATKAISUT

JOHTAMISEN MAHDOLLISTAJA

WWW.CONLOG.FI

Kyky operoida menestyksekkäästi arktisessa maatoimintaympäristössä on Suomelle olemassaolon kysymys.

Talvipakkaset imevät akuista tehon, jäykistävät kaapelit ja jähmettävät poltto- ja voiteluaineet. Rou-ta vaikeuttaa miinoittamista ja puolustusasemien kai-vamista, mutta parantaa maastoliikkuvuutta, ainakin lumen tuloon asti. Kesän jatkuva auringonvalo aset-taa omat haasteensa toiminnalle ja teknologioille.

Pohjoisilla leveysasteilla sekä pohjoisnapa et-tä magneettinen napa ovat lähellä. Tämän johdos-ta geostationaariset, siis maasta katsottuna paikal-laan pysyvät, kommunikaatiosatelliitit näkyvät ma-talammalla horisontin yllä ja niiden signaalit ovat heikkotehoisempia kuin Keski- ja Etelä-Euroopassa. Samoin monien kuvaus- ja paikannusjärjestelmien kiertoradat on suunniteltu palvelemaan eteläisempiä alueita, jolloin niiden signaali on heikohko poh-joisessa. Toisaalta naparataa kiertävät kuvaus- ja vakoilusatelliitit kulkevat Suomen yli tiuhempaan.

Magneettinavan läheisyys vaikuttaa ilmakehän ionosfäärikerroksen kautta viesti- ja satelliittipai-kannusjärjestelmien toimintakykyyn, pohjoisna-van läheisyys puolestaan inertianavigointijärjes-telmiin.

Kyky operoida menestyksekkäästi arktisessa maatoimintaympäristössä on Suomelle olemassa-olon kysymys. Modernissa moniulotteisessa sodan-käynnissä maatoimintaympäristössä menestymi-nen edellyttää riittävää kykyä operoida myös muis-sa toimintaympäristöissä; ilmassa, merellä, sähkö-magneettisessa spektrissä ja tietoverkoissa sekä ky-kyä hyödyntää avaruutta. Tämän edellytyksenä on

tunnistaa kriittiset suorituskyvyt eri toimintaympä-ristöissä ja integroida ne moniulotteiset operaatiot (Multi-Domain Operations, MDO) mahdollistavaksi kokonaisuudeksi (System of Systems, SoS).

Liikesodankäynnissä menestyminen vaatii johtamisylivoimaa

Suomalaisessa sotataidollisessa osaamisessa ko-rostuvat laajamittainen maasodankäynti vaikeas-sa maastossa ja hankalissa sääolosuhteissa, laaja-mittainen ilmasota, merisodankäynti matalassa ja saariston rikkomassa vedessä sekä sähkömagneet-tinen spektrin hallinta. Suomella on annettavaa muille Naton jäsenille erityisesti näillä alueilla.

Suurvaltavastustajaan, vaikeakulkuiseen peit-teiseen maastoon ja sääolosuhteisiin liittyvät haas-teet voidaan kääntää mahdollisuuksiksi suomalai-sella sotataidolla, jossa nopeamman ja paremman tilannekuvan muodostamisen ja päätöksenteon sekä liikkeen ja täsmävaikutteisen tulenkäytön avulla pidetään aloite hallussa ja vaikutetaan siihen, mis-sä ja milloin taistellaan. Peitteinen maasto yhtäältä vaikeuttaa raskaiden joukkojen toimintaa ja sitoo ne teille, mutta toisaalta tarjoaa suojaa ja suhteel-lista liikehtimisetua kevyille joukoille.

Vahvempi vastustaja kannattaa lyödä epäsuo-rin keinoin, jolloin se ei kykene hyödyntämään yli-voimaansa ja on todennäköisesti haavoittuvimmil-

VAHVEMPI VASTUSTAJA KANNATTA LYÖDÄ EPÄSUORIN KEINAIN. SILLON SE EI KYKENE HYÖDYNTÄMÄÄN YLIVOIMAA JA ON HAAVOITTUVIMMILLAAN.

laan. Alivoimaisen osapuolen kannattaa välttää kohtaamistaistelua siihen asti, että vastustajaa on riittävästi kulutettu ja väsytetty. Tämä edellyttää riittävästi ajantasaista tilannekuvaa, johtamiskykyä liikkeessä sekä osin uudenlaisia asejärjestelmiä.

Henkilöstö, sotavarustus ja johtaminen tulee yhteensovittaa tukemaan valittua sotataidollista ratkaisua. Henkilöstön valinnassa ja koulutuksessa korostuvat monialainen osaaminen, jatkuva oppiminen, luovuus ja aloitekyky.

Johtamisen tulee perustua tehtävätaktiikan periaatteisiin, joiden mukaan esimiehen tulee määrittää alaisen tehtävä ja sen täyttämiseen käytettävät resurssit ja reunaehdot. Alaisen tulee suunnitella, ohjata ja johtaa tehtävään liittyvät toimenpiteet, Tehtävätaktiikan keskiössä on aloitteellisuus, yllätyksellisyys ja odottamattoman tilannekehityksen hyödyntäminen. Päätökset tulee tehdä siellä, missä on paras tilannekuva.

Teknologisen kehityksen hyödyntäminen

Murrokselliset teknologiat perustuvat suurelta osin siviiliteollisuudessa kehitettäviin kaksikäyttöteknologioihin. Tällaisten teknologioiden kehitys on nopeaa. Kehittäminen perustuu verkostomaiseen toimintaan, ja sitä ohjaa teknologian kehittyminen *technology push* asiakasvaatimusten sijaan *requirements pull*.

Kehittyvät ja murrokselliset teknologiat vaikuttavat voimakkaasti myös puolustusjärjestelmien suorituskykyyn, ja sitä kautta taistelun ja jopa koko sodan kuvaan. Asejärjestelmien suorituskykyyn vaikuttaa keskeisesti järjestelmien käytettävissä oleva tieto. Järjestelmät muuttuvat osin automatisoiduiksi ja autonomisiksi, ja laitteet voivat teknisen konvergenssin ansiosta adaptoitua tarpeen mukaan useaan tehtävään.

SUOMALAISSA SOTATAIDOSSA TARVITTAVIA KYVYKKYYKSIÄ OVAT ESIMERKIKSI:

Toimintaympäristötietoisuus, joka antaa käsityksen nykyhetkestä maalla, merellä, ilmassa, avaruudessa, sähkömagneettisessa spektrissä sekä kyber- ja informaatiotiloissa, ja arvion siitä, miten tilanne niissä kehittyi. Suomalaisessa toimintaympäristössä haasteita ovat muun muassa maaston peitteisyys, sade ja pilvisuus, jotka haittaavat kaukana toimivia sensoreita ja ohjaavat kehittämään lähempänä toimivia, osin miehittämättömiä, ratkaisuja. Suomen ilmastossa korostuvat kaikissa sää- ja valaistusolosuhteissa toimivat sensorit, kuten SAR, ESM ja passiiviset tutkat.

Liikkuvien ja siirtyvien koneiden ja ihmisten muodostamien joukkojen johtaminen liikkeessä. Peitteinen maasto ja suuret etäisyydet sekä vastustajan elektronisen sodankäynnin tiedustelu- ja häirintäkyky ohjaavat kehittämään taistelun kestäviä hajautettuja ratkaisuja, MANET-verkkoja (Mobile Ad hoc Network), joilla joukkojen ja koneiden johtamisyyhteudet voidaan taata kaikissa tilanteissa.

Operatiivinen liike ja tulenkäyttö taistelualueelle sekä **taktinen liike ja tulenkäyttö** taistelualueella kaikissa valaistus- ja sääolosuhteissa käsittäen aseellisen, elektronisen ja kyber- sekä informaatiovaikutamisen. Liikesodankäyntikyky muodostuu yhtäältä siitä, että tilannekuvan ja päätöksenteon perusteella osataan ja ymmärretään liikkua oikeaan aikaan, ja toisaalta siitä, että joukot kykenevät ajoneuvojensa ja huoltonsa puolesta liikkumaan vallitsevissa ympäristöolosuhteissa.

Joukkojen suoja tukeutumis- ja operaatioalueilla kaikissa sää- ja valaistusolosuhteissa käsittää kokonaisuuden alkaen piiloutumisesta ja päättyen osumasta selviämiseen. Suomalaista taitoa edustaa erityisesti salaaminen ja harhauttaminen valelaitteineen ja -toimintoineen sekä herätteen hallinnan keinoin ja joukkojen mukana itse siirtyvät tai siirrettävät ballistiset suojat ja älymiinoitteet. Älymiinoite on sulute, joka torjuu vain siihen ohjelmoituja maaleja, Se ei estä omien joukkojen operointia, mutta hidastaa, kanavoi ja tarvittaessa pysäyttää vastustajan liikkeen. Liikehtimiskykyisin älymiinoin voidaan tehdä esimerkiksi joukon ryhmitystä, sivustaa ja selustaa suojaava valvonta- ja torjuntakyky.

Kotimaassa kehitettävät ja tuotettavat teknologiat kannattaa valita niin, että niillä on myös vientipotentiaalia. Suomen kilpailukyvyyn tulee hinnan sijasta perustua laatuun.

Kehitystä ajavat erityisesti miniatyrisointi, tiedonkäsittely- ja tiedonsiirtokapasiteetin kasvu, suurten tietoaisteistojen käsittely sekä tekoälyalgoritmien kehittyminen.

Kehittyvien ja murroksellisten teknologioiden mahdollistamien suorituskykyjen saaminen puolustusjärjestelmän käyttöön edellyttää, että kansallisessa puolustusteollisuudessa on kyky tuottaa uutta teknologiaa ja integroida sitä puolustusjärjestelmään. Tämä edellyttää puolustusteollisuudelta kytkeytymistä teknologiaa kehittäviin ekosysteemeihin ja puolustushallinnolta innovatiivisia hankintamennettelyjä, jotka mahdollistavat tarvittavat verkostomaiset toimintatavat.

Suomalainen puolustusteknologia hyödyttää kansantaloutta

Kotimainen osaaminen ja valmiudet hyödyttävät myös kansantaloutta. Suomalainen yrityskehittäjä sai

aikoinaan merkittävän etulyöntiaseman 3G-tekniologian kehittämisessä, koska Puolustusvoimat oli rahoittanut tietovuotarpeisiin kaksikäyttöteknologian tutkimusta ja kehittämistä suomalaisissa yliopistoissa. On selvää, että panostamalla kaksikäyttöteknologioihin oma puolustuskyky kehittyy ja sen kansantaloudellinen rasite pienenee.

Kotimaassa kehitettävät ja tuotettavat teknologiat tulee valita siten, että niillä on vientipotentiaalia. Suomen kustannustaso huomioiden kilpailukyvyyn tulee hinnan sijasta perustua laatuun; uusiin konsepteihin, käänteentekeviin toiminnallisuksiin ja ylivertaiseen käytettävyyteen.

Tämä edellyttää innovatiivista kehittämistä ja tieteellistä tutkimusta. Ne ovat mahdollisia vain, jos yliopistot ja korkeakoulut tekevät aihepiiriin kuuluvaa tutkimusta ja tuottavat tutkintoihin jostavataa opetusta. Niihin hakeutuu kompetenttia oppilasainesta vain jos sillä on näkemystä alan työpaikoista tulevaisuudessa. ■

Kokouskutsuja

ILMAVOIMIEN LENTÄJÄYHDISTYS ILY RY:N SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN VUOSIKOKOUS (KEVÄTKOKOUS) PIDETÄÄN LAUANTAINA 25.5.2024 ROVANIEMELLÄ SANTA'S HOTEL SANTA CLAUSISSA KLO 13.00 ALKAEN.

Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 13 §:n mukaiset asiat, jotka ovat:

1. Käsitellään johtokunnan kertomus edelliseltä toimintavuodelta ja tilinpäätös edelliseltä tilivuodelta sekä tilintarkastuskertomus,
2. Vahvistetaan tilinpäätös ja päätetään vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnalle sekä
3. Käsitellään kaikki muut kokouskutsussa mainitut ja johtokunnan esittämät sekä jäsenten vähintään seitsemän (7) päivää ennen vuosikokousta johtokunnalle kirjallisesti esittämät asiat.

Muu asia voidaan, mikäli yhdistyslain 23 §:stä ja 24 §:stä ei muuta johdu, ottaa käsiteltäväksi, jos kokous $\frac{3}{4}$ äänten enemmistöllä siihen suostuu. Muut käsiteltäväksi esitettävät asiat on toimitettava viimeistään **18.5.2024** mennessä sähköpostilla yhdistyksen sihteerille Miika Hietaselle osoitteeseen hietanen.miika95@gmail.com.

Osallistujia pyydetään ilmoittautumaan järjestelyiden mahdollistamiseksi viimeistään 18.5.2024 mennessä sihteerille puhelimitse viestillä numeroon 0400 39 89 69. Kokoukseen on mahdollista osallistua Teams-etäyhteydellä.

Tervetuloa kuulemaan ja päättämään yhteisistä asioista!

Johtokunta

Hertz

Kevään matkat Hertz-autolla

Hertz on Upseeriliiton yhteistyökumppani. Hyödynnä lyhytaikaisen autonvuokrauksen jäsenetuhinnat.

Saat hyvän tarjouksen vuokra-autosta ilmoittamalla jäsennumerosi Hertz Varauspalveluun.

Varaukset:

Hertz Varauspalvelu, puh. 0200 11 22 33
(ma-pe klo 8.00 - 16.00, 0,99 EUR/min+pvm/
mpm)

Lisätiedot www.upseeriliitto.fi

Palvelukseen haetaan mentoreita

Maanpuolustuskorkeakoulun johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos hakee evp-upseereja 111. Kadettikurssin ja 94. Merikadettikurssin mentoritoimintaan 2024–2025.

Mentorit tukevat kadettien johtamisen opiskelua osallistumalla luentojen yhteydessä käytäviin pienryhmäkeskusteluihin. Keskusteluissa mentorit selventävät opetettuja aiheita ja tuovat oman kokemuksensa ja näkökulmansa mukaan yhdessä oppimiseen. Lisäksi mentorit antavat palautetta opiskelijoiden oppimistehtävistä ja toiminnasta osana ryhmää.

Opiskelijoiden kokemusten perusteella mentoritoiminta on tukenut oppimista merkittävästi.

TERVETULOA MENTORI-INFOON TORSTAINA 30. TOUKOKUUTA 2024 KELLO 13.00-15.00.

Tilaisuus järjestetään etäyhteydellä. Ilmoittautuneille välitetään kokoukseen liittymisohjeet.

Ilmoittautumiset tilaisuuteen pyydetään tekemään viimeistään 27. toukokuuta 2024.

Ilmoittautuminen infotilaisuuteen ei sido osallistumaan mentoritoimintaan.

Ilmoittautumiset sekä lisätietoja mentoritoiminnasta:

kapteeni Timo Virtanen,

timo.a.virtanen@mil.fi

kapteeni Miikka Pohja,

miikka.pohja@mil.fi

*Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitoksen johtaja
Eversti Aki-Mauri Huhtinen*

Vielä ehtii keväthangille Kuusamoon

KUUSAMOSSA TALVI ALKAA TAITTUA kesää kohti kevätauringon paisteessa. Yöpakkaset kuitenkin vielä jarruttelevat liian aikaista lumien sulamista jäädyttään hanget kestäviksi.

Konttaisella kevättalven sesonki on ollut vilkasta, mutta vielä ehtii äkkilähdöllä lasketelemaan taikka hiihtoreissulle aurinkohangille! Rukan rinteet ovat tänä vuonna avoinna 5.5.2024 saakka. Konttaisen nettikalenterista voi kätevästi tarkistaa mökkien varaustilanteen ja tehdä varauksen siltä istumalta ja hyödyntää edullinen kevättalven loma.

KESÄKAUDEN MÖKKILOMIA VARATAAN kovaa vauhtia. Konttaisenrannassa kesäloman vietto on erinomainen valinta, aktiviteettia löytyy kaiken ikäisille. Mökkien tuntumassa oma iso uimaranta, veneet ja sup-laudat viihdyttävät perheitä. Mökkikylän vierestä kulkevat retkeilypolut, kuten Karhunkierros, tarjoaa luontoelämyksiä Kuusamon upeissa maisemissa.

Kesälomien tiimoilta on hyvä varata mökki ajoissa, vaikka kesällä lyhyellä varoajalla saapuvia varauksia onkin yleensä paljon. Suosituimmat loma-ajat menevät nopeasti. Konttaisen juhannus on mökkiä vaille myyty, toukokuussa Nuts Karhunkierros -viikonloppuna on vielä muutama mökki vapaana. Heinäkuu yleisenä lomakuukautena on Konttaisella aina täyteen varattu muutamia hajavuorokausia lukuun ottamatta. Elokuussa koulujen alettua on mahdollisuus rauhalliseen luontokokemukseen Kuusamon retkeilyreitistöillä, syyskuun puolivälissä taas ruskan väriloisto vetää väkeä Konttaisenrannan mökeille.

REMONTEJA ON SUUNNITTEILLA. Isot lemmikkimökit 6 ja 7 sekä vuonna 2004 valmistuneet kahdeksan hengen kelohonkamökit ovat remontoinnin tarpeessa. On suunniteltu, että mökkien pesutilat ja keittiö uusitaan sekä ilmanvaihto muutetaan lämmön talteen ottavaksi. Mökkien valaistus uusitaan sekä lattiat käsitellään.

Asumismukavuutta parannetaan lisäämällä toinen wc-pönttö pesutiloihin, myös mökkien takaterasseille asennetaan terassilasitus. Mökit säilyvät lemmikkimökkeinä remontin jälkeenkin.

Remonttien edistymisestä kerrotaan myöhemmin keväällä lisää.

AJANTASAINEN VARAUSTILANNE löytyy jäsensivuilta. Konttaisenrannan mökkien varaukset tehdään sähköisen varauskalenterin kautta, josta myös mökkien ajantasainen varaustilanne näkyy. Kalenteriin pääsy vaatii kirjautumisen Upseeriliiton jäsenosioon, josta valitaan jäseneduista Konttaisenranta.

Jos kalenteri näyttää haluamallesi ajankohdalle vain varattuja mökkejä, ota yhteyttä Loma-Konttaiseen, ilmoitamme peruutuksen tullessa vapaasta mökistä. Hoidamme Konttaisen mökkien varaukset, varausten muutokset, peruutukset ja majoitusten laskutuksen sekä teemme Konttaisella myös mökkien tarkastukset, siivoukset ja huollot.

Loma-Konttainen Ky
Puhelin: 0400 393 756 (ark. ma-pe klo 10:00-15:00)
asiakaspalvelu@loma-konttainen.fi

TEKSTI JA KUVA: PÄIVI VETELÄINEN

UPSEERILIITON YHTEYSTIEDOT

Puheenjohtaja

evl Ville Viita
viita@upseeriliitto.fi
044 501 0378

Varapuheenjohtajat

evl Janne Rautakorpi
rautakorpi@upseeriliitto.fi
0299 800

maj Kari Saukkonen
saukkonen@upseeriliitto.fi
0299 800

Edunvalvontapäällikkö

maj Mika Ylönen
ylonen@upseeriliitto.fi
050 362 2884

Neuvottelupäällikkö

komkapt Kari Nousiainen
nousiainen@upseeriliitto.fi
040 827 1747

Päälouottamusmiehet (PV)

maj Tero Pynnönen
pynnonen@upseeriliitto.fi
0299 500 780

maj Petri Soppi
soppi@upseeriliitto.fi
0299 500 781

RVL:n päälouottamusmies

kapt Aki Järvinen
jarvinen@upseeriliitto.fi
0295 421 491

Viestintäpäällikkö

Essi Lindqvist
lindqvist@upseeriliitto.fi
040 565 1835

Sotilasaikakauslehden toimitussihteeri

komkapt Marko Varama
varama@upseeriliitto.fi
040 844 8255

Hallintosihteeri

Erja Elopuro
elopuro@upseeriliitto.fi
040 537 1799

Liittosihteeri

Päivi Schroderus
schroderus@upseeriliitto.fi
050 338 8228

Toimisto

Laivastokatu 1 B,
toimisto@upseeriliitto.fi
00160 Helsinki

Upseeriliiton Konttaisenranta

Virkkulantie 30
93830 RUKATUNTURI

Asianajotoimisto Lindell Oy

Olli-Pekka Lindell
toimisto@asianajotoimisto-
lindell.fi
(02) 251 1004, 0400 826 078

Loma-Konttainen ky

Puh. arkisin
kello 10.00–15.00
0400 393 756
asiakaspalvelu@
loma-konttainen.fi

UPSEERILIITTO.FI

Vierumäen mökkien syyslomaviikot

Upseeriliiton Vierumäen mökkien lokakuun syyslomaviikoille 42 ja 43 arvotaan mökkien vuokraajat.

ARVONTAAN VOI ILMOITTAUTUA 30.4.2024 MENNESSÄ LINKISTÄ:

https://www.lyyti.in/Vierumaen_syyslomaviikkojen_arvonta_1890

Ilmoittautumislinkin löydät Upseeriliiton kotisivujen jäsenosiosta, Jäsenedut – Vierumäki.

Mökkivuokrausten arvontaan voi ilmoittautua yhdelle viikolle. Arvonta tehdään torstaina 2.5.2024.

Arvonnassa voittaneille ilmoitetaan sähköpostitse. Varausmaksu 50 € tulee maksaa varauksen vahvistamiseksi.

Arvottavat viikot:

- 11. - 18.10.2024 perjantai - perjantai
- 18. - 25.10.2024 perjantai - perjantai

Arvonta-aikana mökki vuokrataan kokonaiseksi viikoksi.

Mökkien jäsenhinnat löytyvät verkkosivujen jäsenosiosta.

Saapumispäivänä mökin avaimet saa klo 16.00 jälkeen ja lähtöpäivänä avaimet on palautettava klo 12.00 mennessä.

ILMOITTAUDU ARVONTAAN HETI, ÄLÄ JÄTÄ VIIMEISEEN PÄIVÄÄN SEN VIIMEISELLE MINUUTILLE!

SOTILASAIKAKAUSLEHTI

Maamme johtavaa sotilasalan ammattilehteä julkaisee upseerien akavalainen ammattijärjestö, Upseeriliitto ry.

Puolustusvoimat suorittaa vuositason miljardeihin hankintoja, joista päättävät suomalaiset upseerit ja valtionhallinnon virkamiehet. He lukevat Sotilasaikakauslehteä, sotilasalan johtavaa ammattilehteä.

Sotilasaikakauslehti käsittelee puolustusvoimien hankintoja, koulutusta, turvallisuuspolitiikkaa, strategiaa ja ajankohtaisia aiheita.

Varaamalla ilmoitustilaa varmistat yrityksesi näkymisen puolustusvoimien päättäjille.

Varmista näkyvyytesi puolustusvoimien päättäjille

e-mail juha.halminen@mediaosasto.fi
tel. +358 50 5922722

www.upseeriliitto.fi

Posti Green

COMBITECH

Kovaa softaa

Nopeampaa päätöksentekoa
suorituskykyisillä ohjelmistoilla.

Combitech Finland

www.combitech.fi